

STRATEGIE ROZVOJE MIKROREGIONU KAMENNÉ VRCHY 2022–2031

MIKROREGION KAMENNÉ VRCHY

IČ: 71175971

Dokument je výstupem projektu s názvem Posílení strategického řízení v obcích Dobrovolného svazku obcí Kamenné Vrchy – Registrační číslo: CZ.03.4.74/0.0/0.0/18_092/0014682. Předmětem projektu je vytvoření strategických dokumentů, které budou definovat dlouhodobé dílčí cíle členů svazku obcí Kamenné Vrchy dle jejich potřeb a preferencí či budou napomáhat k účelnému a efektivnímu naplnění cílů v oblasti správy majetku a ve vybraných oblastech veřejných služeb (dopravní infrastruktury, technické infrastruktury, veřejného prostranství, životního prostředí).

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

OBSAH

ÚVOD	4
1. DOKUMENTY REGIONÁLNÍHO ROZVOJE SOUVISEJÍCÍ S ROZVOJEM MIKROREGIONU KAMENNÉ VRCHY	5
ANALYTICKÁ ČÁST.....	6
2. VZNIK MIKROREGIONU KAMENNÉ VRCHY A VYMEZENÍ ÚZEMÍ	7
VZNIK MIKROREGIONU KAMENNÉ VRCHY	7
CHARAKTER OBLASTI.....	7
GEOGRAFICKÉ VYMEZENÍ OBLASTI	8
ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA JEDNOTLIVÝCH OBCÍ MIKROREGIONU KAMENNÉ VRCHY	9
CELKOVÁ PLOCHA A JEJÍ STRUKTURA V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH	9
3. DEMOGRAFICKÉ VYMEZENÍ MIKROREGIONU	11
POPULAČNÍ VÝVOJ A MIGRACE	11
POČET A STRUKTURA OBYVATEL	13
INDEX STÁŘÍ A PRŮMĚRNÝ VĚK.....	13
VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA OBYVATEL	14
4. HOSPODÁŘSKÁ CHARAKTERISTIKA	15
EKONOMICKÉ SUBJEKTY	15
5. TRH PRÁCE	17
EKONOMICKÁ AKTIVITA.....	17
NEZAMĚSTNANOST	18
6. OBČANSKÁ VYBAVENOST	19
BYDLENÍ	19
ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ	20
ZDRAVOTNICTVÍ, SOCIÁLNÍ SLUŽBY A PÉČE.....	22
ZDRAVOTNICTVÍ	22
SOCIÁLNÍ SLUŽBY	22
KULTURNÍ ČINNOST	23
7. TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA	25
ZÁSOBOVÁNÍ MIKROREGIONU PLYNEM	25
ZÁSOBOVÁNÍ MIKROREGIONU VODOU	27

ODPADNÍ VODY A JEJICH LIKVIDACE.....	29
8. DOPRAVA.....	33
SILNIČNÍ DOPRAVA.....	33
ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA	33
AUTOBUSOVÁ DOPRAVA	33
9. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A EKOLOGIE	34
OVZDUŠÍ	34
NAKLÁDÁNÍ S ODPADY, EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE	35
OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY	36
VÝZNAMNÉ KRAJINNÉ PRVKY	36
ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY (ÚSES)	36
ZVLÁŠTĚ CHRÁNENÁ ÚZEMÍ	37
NATURA 2000	37
KOEFIČIENT EKOLOGICKÉ STABILITY	37
10. CESTOVNÍ RUCH	38
11. PŘESHRAŇNÍ SPOLUPRÁCE	40
12. FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ.....	41
HOSPODAŘENÍ SVAZKU OBCÍ KAMENNÉ VRCHY	41
13. SWOT ANALÝZA	42
NÁVRHOVÁ ČÁST	44
VIZE PRO ROZVOJ MIKROREGIONU KAMENNÉ VRCHY	45
STRATEGICKÉ CÍLE.....	45
SEZNAM OPATŘENÍ A ROZVOJOVÝCH AKTIVIT	46
IMPLEMENTAČNÍ ČÁST.....	47
IMPLEMENTACE STRATEGIE ROZVOJE MIKROREGIONU 2022–2031	48
MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ.....	48
AKTUALIZACE	48
FINANCOVÁNÍ REALIZACE STRATEGIE	48
PLÁN KOMUNIKACE PROCESU STRATEGICKÉHO PLÁNOVÁNÍ	48
VAZBA NA OPERAČNÍ PROGRAMY PRO OBDOBÍ 2021–2027.....	49
OPERAČNÍ PROGRAM JAN AMOS KOMENSKÝ	49
OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ	53
INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM.....	57
IMPLEMENTACE STRATEGIE ROZVOJE MIKROREGIONU	66

ÚVOD

Strategie rozvoje Mikroregionu Kamenné Vrchy je střednědobým strategickým dokumentem, který má za cíl přispět k celkovému rozvoji Mikroregionu v Karlovarském kraji, umožnit ekonomický, kulturní i sociální růst oblasti a přispět tak ke zvýšení kvality života občanů.

Strategický plán rozvoje je jedním ze základních dokumentů tohoto územního celku, který vyjadřuje předpokládaný vývoj Mikroregionu v budoucnosti. Strategie je zpracována na střednědobý časový horizont, tj. na cca 10 let. Plánovacím obdobím dokumentu jsou roky 2022–2031.

Strategie ve své analytické části charakterizuje jednotlivé obce Mikroregionu a formuluje klíčové problémy obcí. Situace v Mikroregionu je srovnávána se skutečnostmi u vyšších územních celků (zejména Karlovarský kraj, Česká republika). Ze získaných dat je sestavena SWOT analýza, která odhaluje silné i slabé stránky, příležitosti a ohrožení a udává tedy směr, kterým se v budoucnu vydat. Návrhová a implementační část obsahuje seznam navrhovaných aktivit, popisuje jejich harmonogram, možná rizika a finanční náročnost každého projektu. Klíčovým bodem návrhové části jsou aktivity, které mohou obce realizovat společně a které přináší „úspory z rozsahu“.

Strategický plán je živý dokument, který je nutné stále konfrontovat s reálnou situací a vývojovými trendy a průběžně aktualizovat, aby bylo možné modifikovat harmonogram navrhovaných aktivit samotné realizace podle měnících se podmínek.

Strategie vychází z potřeb Mikroregionu Kamenné Vrchy jako územního celku a současně respektuje i zájmy jednotlivých obcí svazku a akceptuje hlavní směry rozvoje, priority a cíle vyšších územních celků. Strategický plán je připravován v souladu s cíli krajských i národních strategických dokumentů (viz kapitola *Dokumenty regionálního rozvoje související s rozvojem Mikroregionu Kamenné Vrchy*). Dokument navazuje také na strategické dokumenty jednotlivých členských obcí Mikroregionu.

Původní strategický materiál regionu – aktualizovaná Strategie rozvoje Svazku obcí Kamenné Vrchy, byla schválena v roce 2012. Jelikož od jejího vypracování došlo k celé řadě změn, vyvstala potřeba nové aktualizace, aby tento strategický plán odpovídal současným potřebám regionu, a hlavně možnostem a příležitostem, které se jednotlivým obcím Mikroregionu nabízejí.

Do zpracování strategického plánu Mikroregionu Kamenné Vrchy byli zapojeni představitelé subjektů, kteří mají pravomoc či schopnost ovlivňovat nebo přímo utvářet budoucí vývoj regionu a usilují o dosažení pozitivních změn v něm, tzn. zástupci Mikroregionu a starostové členských obcí/ měst, ve spolupráci s dodavatelskou společností.

Všichni zúčastnění se sešli v průběhu pracovního projednání strategie, představitelé jednotlivých obcí a zástupci Mikroregionu měli také možnost vyjádřit svůj názor na budoucí směřování jejich obcí či měst a Mikroregionu prostřednictvím dotazníku.

Mikroregion Kamenné Vrchy je realizátorem projektu názvem „Posílení strategického řízení v obcích Dobrovolného svazku obcí Kamenné Vrchy“ – Registrační číslo: CZ.03.4.74/0.0/0.0/18_092/0014682 v rámci Operačního programu Zaměstnanost (OPZ), který je finančně podpořen z prostředků EU a státního rozpočtu ČR. Předmětem projektu je vytvoření strategických dokumentů, které budou definovat dlouhodobé dílčí cíle členů svazku obcí Kamenné Vrchy dle jejich potřeb a preferencí či budou napomáhat k účelnému a efektivnímu naplnění cílů v oblasti správy majetku a ve vybraných oblastech veřejných služeb (dopravní infrastruktury, technické infrastruktury, veřejného prostranství, životního prostředí).

1. DOKUMENTY REGIONÁLNÍHO ROZVOJE SOUVISEJÍCÍ S ROZVOJEM MIKROREGIONU KAMENNÉ VRCHY

Zpracovaná strategie v rámci prostorové hierarchie podpory regionálního rozvoje navazuje na aktuální strategické a programové dokumenty regionálního rozvoje na národní i regionální úrovni a je v souladu s jejich cíli, prioritami a opatřeními. Také je v souladu se schválenou územně plánovací dokumentací Karlovarského kraje. Jedná se zejména o tyto dokumenty:

- Strategii regionálního rozvoje ČR 2021+ (dále jen SRR21+),
- Koncepti rozvoje venkova,
- Program rozvoje Karlovarského kraje 2021-2027,
- Územně plánovací dokumentaci Karlovarského kraje a jednotlivých obcí.

Podkladem při vypracování strategie byly mj. i jednotlivé (aktuální) odvětvové koncepce Karlovarského kraje, zejména pak:

- Územní energetická koncepce Karlovarského kraje 2017–2042,
- Regionální inovační strategie Karlovarského kraje,
- Strategie rozvoje cyklistiky v Karlovarském kraji na období 2016-2022,
- Koncepce rozvoje cestovního ruchu v Karlovarském kraji na období 2018-2023,
- Plán rozvoje vodovodů a kanalizací Karlovarského kraje,
- Plán sportu Karlovarského kraje 2018-2023,

ANALYTICKÁ ČÁST

Účelem analytické části je popis současné situace v obcích Mikroregionu Kamenné Vrchy. Na základě poznatků a zjištěných pozitivních, resp. negativních stránek lze vyvodit závěry a stanovit budoucí kroky významné pro rozvoj celého Mikroregionu. Na základě výsledků analytické části bude formulována návrhová a implementační část tohoto dokumentu.

2. VZNIK MIKROREGIONU KAMENNÉ VRCHY A VYMEZENÍ ÚZEMÍ

Kapitola obsahuje základní charakteristiku území jednotlivých členských obcí Mikroregionu Kamenné Vrchy, geografické vymezení oblasti nebo popis struktury ploch. Kapitola se rovněž zabývá důvodem vzniku samotného Mikroregionu.

VZNIK MIKROREGIONU KAMENNÉ VRCHY

Svazek obcí Mikroregionu Kamenné Vrchy je dobrovolným svazkem obcí založeným dle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecním zřízení). Smlouva o vytvoření dobrovolného svazku obcí byla podepsána v červnu roku 2003, nicméně neformální spolupráce probíhala mezi obcemi již dříve. Neoddělitelnou součástí smlouvy o založení svazku byly také přijaté stanovy svazku obcí.

Mikroregion převzal název po Přírodním parku Kamenné vrchy, který se nachází při saské hranici od Vojtanova k Lubům.

Mezi zakládající obce svazku patří Křižovatka, Milhostov, Nový Kostel, Třebeň, Velký Luh a města Luby, Plesná a Skalná. Tyto obce zůstaly členy svazku, který se v následujících letech rozrostl ještě o dvě další členské obce. V roce 2013 se přidala obec Nebanice a nejmladším členem je pak obec Odrava, která do svazku vstoupila v roce 2019. Území Mikroregionu je tvořeno katastrálními územími všech členských obcí.

Hlavním předmětem činnosti svazku obcí je spolupráce mezi obcemi, vzájemně koordinovaný postup při zajišťování společných zájmů obcí Mikroregionu Kamenné Vrchy, a to ve všech oblastech, zejména však v oblasti dotační politiky státu a Evropské unie, zaměstnanosti, vzdělanosti, ochrany životního prostředí, podpory rozvoje malého a středního podnikání, cestovního ruchu aj.

Zástupci členských obcí se schází několikrát do roka, na těchto schůzkách dochází k výměně zkušeností a řešení aktuálních témat a problémů.

CHARAKTER OBLASTI

Mikroregion Kamenné Vrchy se nachází v západní části České republiky v Karlovarském kraji ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Cheb, členy svazku je 7 obcí a 3 města. Jedná se zejména o menší obce se základní vybaveností, které plní především rezidenční a rekreační funkci. Region leží v blízkosti státních hranic s Německem.

Mikroregion Kamenné Vrchy má dle metodiky OECD výrazně venkovský charakter (více než 50 % obyvatel žije ve venkovských obcích s hustotou menší než 100 obyvatel na km²).

Cheb patří mezi správní obvody ORP zařazené do kategorie **sociálně a polohově znevýhodněných území** dle Koncepce rozvoje venkova. Tyto území se vyznačují rozdrobenou sídelní strukturou s vyšším počtem řídké zalidněných místních částí. Je zde slabá nabídka veřejné hromadné dopravy a velký podíl obcí pociťuje dluh v technické infrastruktuře. Z hlediska drtivé většiny sociálních a ekonomických ukazatelů a kvality lidského kapitálu jsou tato ORP výrazně podprůměrná s potřebou externího impulsu. Z velké míry se jedná o území s původním německým obyvatelstvem v periferních polohách.

V rámci Politiky územního rozvoje, ve znění Aktualizace č. 4, se obce Mikroregionu Kamenné Vrchy nacházejí ve **specifické oblasti Krušné Hory** (SOB 6).

Obrázek 1 Typologie území ČR

Zdroj: Koncepce rozvoje venkova (MMR ČR, 2019)

GEOGRAFICKÉ VYMEZENÍ OBLASTI

Mikroregion Kamenné Vrchy se nachází v Karlovarském kraji v okrese Cheb, na sever a severovýchod od stejnojmenného města. Celková rozloha Mikroregionu je 19 707,63 ha, tj. asi 19 % rozlohy okresu Cheb.

Geomorfologicky spadá oblast do Krušnohorské subprovincie, konkrétně do většinově do Krušnohorské hornatiny (Smrčiny, Krušné Hory) a Podkrušnohorské oblasti (Chebská pánev).

Mezi nejvýznamnější vodní toky v území se řadí řeka Ohře, která prochází jižní částí území. Ohře pramení v 752 m n. m. na severozápadním úpatí hory Schneeberg (pohoří Smrčiny). Její tok je dlouhý 316 km, z toho 246,55 km se nachází na území České republiky, kde se také Ohře vlévá v Litoměřicích do Labe.

Na území Mikroregionu se do Ohře také vlévá druhý nejvýznamnější místní tok, a to řeka Plesná. Plesná je levostranným přítokem řeky Ohře. Délka jejího toku činí 29,1 km. Pramení při česko-německé hranici na německém území u vesnice Barendorf, která se nachází zhruba 1,5 km severovýchodně od české osady Výhledy, v nadmořské výšce cca 700 m. Na území Německa protéká saským zemským okresem Vogtland. Záhy se však obrací na východ, protéká saským městem Bad Brambach, východně od něhož opouští území Německa a definitivně vtéká na české území. Hned za hranicí protéká stejnojmenným městem, od něhož postupně mění směr svého toku na jihovýchod k osadě Hrzín. Mezi Hrzínem a Mlýnkem posiluje tok říčky řada levostranných přítoků, z nichž největší je potok Lubinka. Pod Mlýnkem řeka směřuje na jih k obci Milhostov, kterou protéká. Vlévá se do Ohře jihozápadně od Nebanic na jejím 226,6 říčním kilometru v nadmořské výšce 420 m.

ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA JEDNOTLIVÝCH OBCÍ MIKROREGIONU KAMENNÉ VRCHY

Členskými obcemi Mikroregionu jsou obce Křižovatka, Milhostov, Nebanice, Nový Kostel, Odrava, Třebeň, Velký Luh a města Luby, Plesná a Skalná. Společným znakem prakticky všech těchto obcí a měst je fakt, že se skládají z více částí.

Obce Křižovatka (Křižovatka a Nová Ves) a Nebanice (Nebanice, Hartoušov) mají 2 části, Milhostov má 3 části (Milhostov, Hluboká, Vackovec), Luby (Luby, Dolní Luby, Horní Luby a Opatov) a Plesná (Plesná, Lomnička, Smrčina, Vackov) 4 části, Odrava (Odrava, Dobroše, Mostov, Obilná, Potočiště) a Skalná (Skalná, Kateřina, Starý Rybník, Vonšov a Zelená) 5 částí, Nový Kostel dokonce částí 8 (Nový Kostel, Božetín, Čižebná, Horka, Hrzín, Kopanina, Mlýnek, Spálená), avšak ani to není nejvíce, neboť obec Třebeň má částí rovných 10 (Třebeň, Chocovice, Doubí, Dvorek, Horní Ves, Lesina, Lesinka, Nový Drahov, Povodí a Vokov). Pouze Velký Luh je tvořen jednou jedinou stejnojmennou částí.

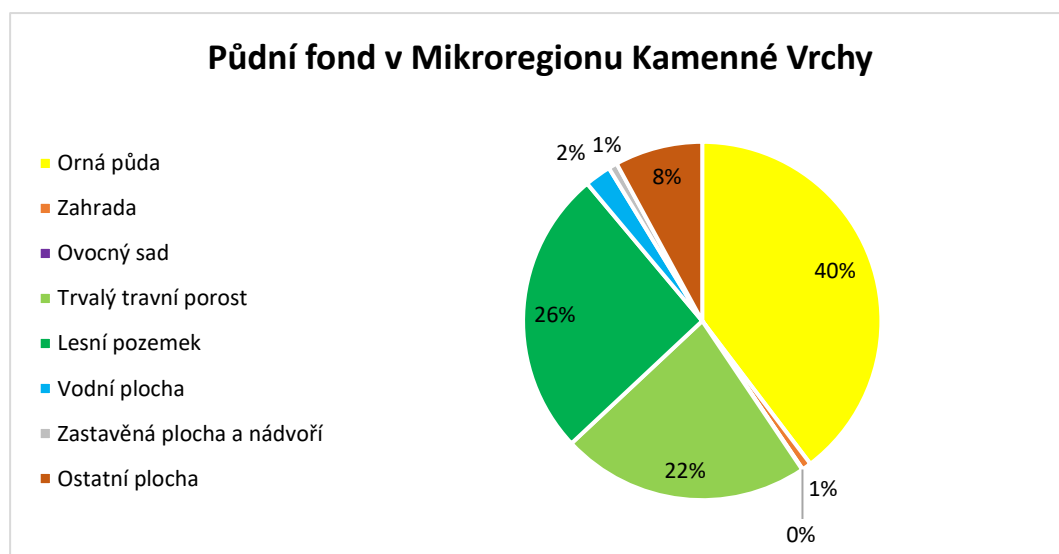
K 31. 12. 2021 žilo v obcích Mikroregionu celkem 8 150 obyvatel. Více než 2 000 obyvatel žilo pouze ve městě Luby (2 086), pod 2000 pak ve městech Skalná (1 905) a Plesná (1 904), v ostatních obcích Mikroregionu byl počet obyvatel výrazně nižší. Populačně nejméně početnou obcí Mikroregionu je Velký Luh se 167 obyvateli. Města Luby a Plesná s obcí Milhostov zaznamenaly od roku 2011 úbytek počtu obyvatel, ve všech ostatních obcích se naopak počet obyvatel zvýšil.

Co se týče rozlohy, největší obcí je Nový Kostel (4 367,85 ha) a nejmenší obec Velký Luh (451,89 ha). Průměrná hustota obyvatel na km² v Mikroregionu je 41,4.

CELKOVÁ PLOCHA A JEJÍ STRUKTURA V JEDNOTLIVÝCH OBCÍCH

Území všech obcí Mikroregionu se řadí mezi venkovské obce v zemědělsko-průmyslových venkovských regionech.

Současné rozdělení půdního fondu v Mikroregionu Kamenné Vrchy ukazuje graf na obrázku 2. Z grafu vyplývá, že největší podíl zabírá v oblasti orná půda (40 % z celkové rozlohy území) a lesní pozemky (26 %). Orná půda převažuje v katastrech obcí v jižní a východní části Mikroregionu, naopak v severní části Mikroregionu tvoří větší část lesy či trvalé travní porosty.

Obrázek 2 Půdní fond v Mikroregionu Kamenné Vrchy

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní

Z celkové rozlohy Mikroregionu (19 707,63 ha) zabírá zemědělská půda 12420,81 ha (63,0 %), nezemědělská půda se tedy rozkládá na 7286,82 ha (37,0 %).

Zastoupení druhů pozemků v obcích Mikroregionu je detailněji popsáno v tabulce 1.

Tabulka 1 Podíl jednotlivých složek půdního fondu k 31. 12. 2021 (v hektarech)

Obec	Křižovatka	Luby	Milhostov	Nebanice	Nový Kostel	Odrava	Plesná	Skalná	Třebeň	Velký Luh	Mikroregion
Celková rozloha	1412,76	3069,40	1762,93	938,67	4367,85	1264,83	1925,64	2343,74	2169,91	451,89	19707,63
Zemědělská půda	1100,19	1485,98	1506,23	806,50	2787,82	882,77	886,88	1092,89	1823,06	48,50	12420,81
Z toho:											
Orná půda	800,18	567,55	1029,49	557,22	1639,77	724,35	586,26	662,30	1250,19	3,94	7821,26
Chmelnice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vinice	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Zahrada	8,75	40,98	4,81	4,83	19,31	10,95	40,63	24,47	7,30	3,01	165,04
Ovocný sad	0,00	3,20	0,00	0,00	0,69	0,00	1,71	2,52	1,96	0,00	10,08
Trvalý travní porost	291,25	874,25	471,92	244,44	1128,05	147,47	258,29	403,61	563,61	41,54	4424,43
Nezemědělská půda	312,58	1583,42	256,71	132,18	1580,02	382,07	1038,76	1250,84	346,86	403,39	7286,82
Z toho:											
Lesní pozemek	112,70	1387,29	106,52	6,69	1267,54	162,40	799,70	863,99	55,47	336,83	5099,12
Vodní plocha	40,66	18,81	61,00	32,18	75,02	34,21	36,80	96,87	63,68	9,40	468,62
Zastavěná plocha a nádvoří	8,71	24,90	9,44	7,03	20,93	14,83	26,23	26,06	16,27	2,81	157,21
Ostatní plocha	150,51	152,42	79,75	86,28	216,54	170,63	176,04	263,93	211,44	54,35	1561,87

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní

3. DEMOGRAFICKÉ VYMEZENÍ MIKROREGIONU

Kapitola přináší základní přehled demografického vývoje obyvatel v obcích Mikroregionu Kamenné Vrchy. Demografické změny jsou porovnávány zejména se situací v roce 2011. Kapitola obsahuje například charakteristiku vzdělanosti, migrace či indexu stárí.

POPULAČNÍ VÝVOJ A MIGRACE

Z hlediska historického vývoje populace lze pozorovat výrazný pokles počtu obyvatel mezi roky 1930 a 1950, což bylo způsobeno zejména odsunem německých obyvatel, kteří museli po roce 1945 opustit oblast Sudet.

Tabulka 2 Vývoj počtu obyvatel v obcích Mikroregionu Kamenné Vrchy

Obec/Rok	Křižovatka	Luby	Milhostov	Nebanice	Nový Kostel	Odrava	Plesná	Skalná	Třebeň	Velký Luh	Mikroregion	Okres Cheb
1869	994	4072	904	390	3700	886	2907	4011	1321	534	19719	111277
1880	977	4534	922	401	3521	828	3040	3787	1533	487	20030	124429
1890	875	5404	861	412	3220	766	3239	3625	1377	449	20228	127209
1900	838	5962	739	355	3156	713	3861	3483	1274	480	20861	138637
1910	917	6785	810	377	3057	744	4725	3813	1326	458	23012	154522
1921	864	6262	782	374	2916	700	4416	3384	1285	407	21390	146830
1930	944	6522	810	435	3012	787	5425	3994	1455	539	23923	163536
1950	401	2515	304	208	925	373	2126	1847	513	170	9382	74972
1961	327	2283	323	207	855	299	1996	2043	453	184	8970	79743
1970	304	2551	389	210	697	262	2014	1839	376	185	8827	85516
1980	286	2644	341	263	628	229	1883	1708	391	134	8507	90465
1991	261	2509	308	318	519	204	1692	1563	321	110	7805	89856
2001	266	2478	322	311	538	198	1982	1670	347	124	8236	91839
2011	258	2197	325	347	484	223	2021	1836	388	127	8206	90188
2021	265	2086	321	349	493	229	1904	1905	431	167	8150	87958

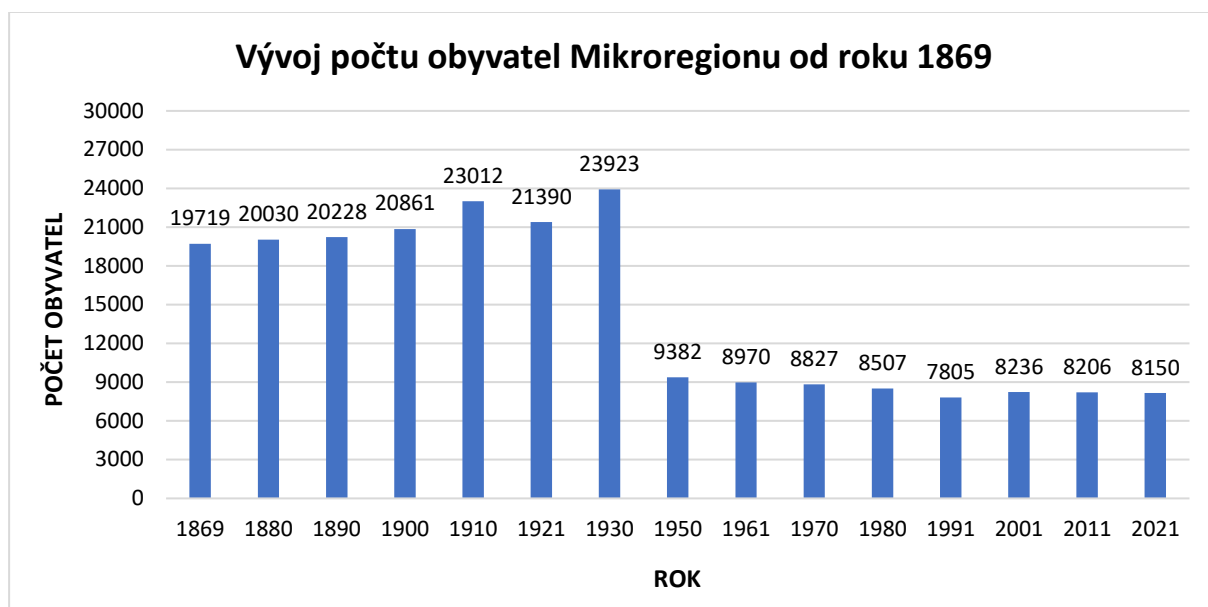
Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní

Při následném dosídlování sice došlo k opětovnému nárůstu počtu obyvatel, ale na mnohem nižší úrovni, takže se již nepodařilo dosáhnout předválečného počtu. Vzhledem k tomu, že se tohoto dosídlování zúčastňovalo především obyvatelstvo mladších věkových skupin, byl tímto aktem vytvořen základ pro zcela jiný demografický vývoj obyvatel tohoto území.

Region se také vyznačuje heterogennější rasovou a etnickou strukturou než zbytek České republiky. Důsledkem toho je obecně vyšší míra socio-patogenních jevů, charakteristická pro populace s nižší mírou demografické a sociální stability a historicky utvářené územní identity.

Od roku 1950 kontinuálně ubýval počet obyvatel v celé oblasti až do roku 1991. Následovalo sice jedno desetiletí růstu počtu obyvatel, nicméně v posledních 20 letech počet obyvatel opět klesá. Populační vývoj v Mikroregionu od roku 1869 je znázorněn v tabulce 2. Z dostupných dat je také patrný výrazný úbytek obyvatel v celém okrese, kdy od roku 1930 poklesla populace téměř o polovinu, přesněji o 75 578 obyvatel, vzhledem k současnosti.

Celá oblast je znevýhodněná zejména svou periferní polohou a velkou vzdáleností k nejbližším větším městům (zvláště Karlovy Vary). Jedním z hlavních negativních jevů v regionu, stejně jako na v celém okrese i kraji, je odchod lidí v produktivním věku (a to i z řad čerstvých absolventů škol), který je především zapříčiněn zejména neschopností místních ekonomických subjektů vytvářet dostatečný počet pracovních příležitostí, nebo nízkou nabídkou kvalifikované práce pro vysokoškolsky vzdělané obyvatelstvo. Mezi další faktory lze zařadit i horší dopravní dostupnost zejména v souvislosti s izolovaností regionu, nízké mzdy, a další.

Obrázek 2 Vývoj počtu obyvatel v Mikroregionu Kamenné Vrchy

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní. Data mezi lety 1869-2011 jsou ze Sčítání lidu, data za rok 2021 jsou data počtu obyvatel v obcích ke 31. 12. 2021. Sčítání lidu má lehce odlišnou metodiku, což znamená, že v případě dat ze SLDB 2021 bude v obcích hlášeno méně osob, než je hlášeno metodikou sčítání k 31. 12. 2021. Viz. následující tabulka, která na datech z jednoho zdroje ukazuje, že pokles počtu obyvatel v Mikroregionu v posledních 10 letech je reálně vyšší, než znázorňuje tento graf.

Tabulka 3 Pohyb počtu obyvatel v obcích Mikroregionu Kamenné Vrchy v letech 2011-2021

Obec/Rok	Přírůstek	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	Celkem
Křižovatka	Přirozený	-6	-1	-1	-5	-1	2	1	5	0	0	3	-3
	Migrační	1	3	3	6	0	1	-6	0	-4	-1	3	6
	Celkový	-5	2	2	1	-1	3	-5	5	-4	-1	6	3
Luby	Přirozený	-21	-19	-2	-1	-8	-7	-8	-6	7	-11	-6	-82
	Migrační	14	-1	0	19	3	-7	-13	-12	-37	-38	-55	-127
	Celkový	-7	-20	-2	18	-5	-14	-21	-18	-30	-49	-61	-209
Milhostov	Přirozený	-2	-2	0	1	2	0	0	4	3	0	5	11
	Migrační	4	-1	3	4	-9	-7	-1	-5	-10	-1	13	-10
	Celkový	2	-3	3	5	-7	-7	-1	-1	-7	-1	18	1
Nebanice	Přirozený	-5	0	6	3	-1	0	3	1	-4	-3	2	2
	Migrační	4	12	-2	-5	-3	-4	-7	-1	-6	-6	9	-9
	Celkový	-1	12	4	-2	-4	-4	-4	0	-10	-9	11	-7
Nový Kostel	Přirozený	-4	1	-2	-6	1	-1	-1	-4	-6	2	-2	-22
	Migrační	2	-6	12	0	6	2	-4	-5	-6	-16	0	-15
	Celkový	-2	-5	10	-6	7	1	-5	-9	-12	-14	-2	-37
Odrava	Přirozený	-7	0	3	3	-1	0	-2	-1	1	0	-2	-6
	Migrační	-3	-5	-2	-2	10	8	4	-4	-6	10	12	22
	Celkový	-10	-5	1	1	9	8	2	-5	-5	10	10	16
Plesná	Přirozený	-14	-8	8	-8	6	-3	-2	-9	-10	2	-4	-42
	Migrační	-25	37	-3	-31	1	17	-18	-12	-10	-38	-13	-95
	Celkový	-39	29	5	-39	7	14	-20	-21	-20	-36	-17	-137
Skalná	Přirozený	-21	-23	-12	-29	-21	-16	-2	-11	0	7	-6	-134
	Migrační	29	36	1	90	15	36	30	19	1	-4	-9	244
	Celkový	8	13	-11	61	-6	20	28	8	1	3	-15	110
Třebeň	Přirozený	1	-3	-2	0	-2	-1	1	-3	-3	6	2	-4
	Migrační	15	17	3	7	-9	0	-3	-4	-17	-9	17	17
	Celkový	16	14	1	7	-11	-1	-2	-7	-20	-3	19	13
Velký Luh	Přirozený	-2	-2	2	1	-1	1	2	-3	-1	1	-4	-6
	Migrační	4	1	-5	8	9	-4	-3	2	5	3	6	26
	Celkový	2	-1	-3	9	8	-3	-1	-1	4	4	2	20
Mikroregion	Přirozený	-81	-57	0	-41	-26	-25	-8	-27	-13	4	-12	-286
	Migrační	45	93	10	96	23	42	-21	-22	-90	-100	-17	59
	Celkový	-36	36	10	55	-3	17	-29	-49	-103	-96	-29	-227

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní

Z hlediska celkového přírůstku počtu obyvatel v Mikroregionu v posledních deseti letech byly klíčové zejména roky 2011-2015, kdy každoročně docházelo k postupnému snižování počtu občanů, primárně způsobenému záporným migračním přírůstkem, který však doplňoval po většinu let také záporný přírůstek přirozený. V letech 2016-2020 naopak došlo k opačnému trendu, kdy se počet obyvatel meziročně s výjimkou roku 2017 zvyšoval, avšak podstatně menším tempem než v případě klesání počtu obyvatel v předchozích letech. Opět zde hrál prim migrační přírůstek, kdy se do obcí (zvláště některých) stěhovalo poměrně hodně lidí, naopak přirozený přírůstek byl prakticky neustále v záporných hodnotách, stejně jako v období předešlém. Nejvyšší záporné hodnoty dosáhl přirozený přírůstek v roce 2021, na což zřejmě měla vliv zvýšená úmrtnost v souvislosti s pandemií nemoci Covid 19. To způsobilo opětovný pokles počtu obyvatel v Mikroregionu i přes poměrně vysoký kladný migrační přírůstek. Z hlediska hodnocení celého desetiletého, resp. jedenáctiletého období je zjevné, že Mikroregion se potýká s přirozeným vymíráním (počet zemřelých vysoce převyšuje počet narozených, což může být dáno zejména tím, že mladí lidé na začátku produktivního věku se z obcí odstěhují, takže se v obcích nerodí dostatek nových občanů). Z hlediska mechanického přírůstku je zjevné, že celkově se do obcí přistěhovalo o 59 osob více, než se odstěhovalo, což je bezpochyby pozitivní. Je však zjevné, že mezi jednotlivými obcemi jsou v této kategorii výrazné rozdíly (výrazně v záporných hodnotách jsou např. Luby či Plesná, naopak výrazně v plusu je Skalná a část menších obcí).

POČET A STRUKTURA OBYVATEL

Základním kvantitativním ukazatelem vymezujícím rozsah populace určitého území je počet obyvatel. K 31. 12. 2021 žilo v obcích Mikroregionu celkem 8 150 obyvatel, což je o 227 obyvatel méně než v roce 2011. Nejvyšší počet obyvatel žije ve městě Luby (25,6 %) a ve městech Skalná a Plesná (v obou 23,4 %), nejméně obyvatel je naopak v obci Velký Luh (2,05 %).

Tabulka 4 Základní charakteristika obcí v Mikroregionu Kamenné Vrchy

Obec	Křižovatka	Luby	Milhostov	Nebanice	Nový Kostel	Odrava	Plesná	Skalná	Třebeň	Velký Luh	Mikroregion
Počet obyvatel 2021	265	2086	321	349	493	229	1904	1905	431	167	8150
Ženy	139	1036	154	184	240	113	954	957	221	74	4072
Muži	126	1050	167	165	253	116	950	948	210	93	4078
Hustota obyvatel na km ²	18,8	68,0	18,2	37,2	11,3	18,1	98,9	81,3	19,9	37,0	41,4
Rozloha (v ha)	1412,76	3069,40	1762,93	938,67	4367,85	1264,83	1925,64	2343,74	2169,91	451,89	19707,63

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní

Hustota osídlení je nejvyšší u města Plesná (98,9 obyvatel na 1 km²), nejmenší naopak u obce Nový Kostel (11,3 obyvatel na 1 km²). Průměrná hustota zalidnění poté činí v Mikroregionu 41,4 obyvatel na 1 km². Oproti tomu, průměrná hustota zalidnění v okrese Cheb je 84,1 obyvatel na 1 km² a v případě Karlovarského kraje 85,55 obyvatel na 1 km². Kamenné Vrchy jsou tedy velmi řídko osídleným regionem. Nízká hustota zalidnění je především důsledkem velké rozlohy území s malými sídelními centry.

INDEX STÁŘÍ A PRŮMĚRNÝ VĚK

Porovnáme-li současný index stáří se situací v roce 2011, tak zjistíme, že věková struktura obyvatelstva Mikroregionu se celkově zhoršila. V roce 2011 dosáhl index stáří hodnoty 82,6, zatímco v roce 2021 měl index stáří hodnotu už 129,1. I tak se však hodnota indexu stáří pro celý Mikroregion pohybuje pod hodnotou indexu stáří pro okres Cheb i Karlovarský kraj.

Tabulka 5 Index stáří v obcích Mikroregionu Kamenné Vrchy

Obec	Křižovatka	Luby	Milhostov	Nebanice	Nový Kostel	Odrava	Plesná	Skalná	Třebeň	Velký Luh	Mikroregion	Okres Cheb
Počet obyvatel 2021	265	2086	321	349	493	229	1904	1905	431	167	8150	87958
0-14 let	39	291	63	55	78	31	303	276	66	33	1235	13259
15-64 let	175	1319	219	233	325	155	1232	1260	291	112	5321	56181
65 let a více	51	476	39	61	90	43	369	369	74	22	1594	18518
Index stáří 2021	130,8	163,6	61,9	110,9	115,4	138,7	121,8	133,7	112,1	66,7	129,1	139,7
Průměrný věk 2021	43,3	44,4	38,1	42,0	41,6	43,4	41,9	42,5	42,5	39,5	41,9	43,3
Index stáří 2011	73,9	103,4	38,8	61,0	98,8	63,8	81,8	84,2	43,5	80,9	82,6	97,7
Průměrný věk 2011	39,7	41,4	35,1	37,6	40,4	39,0	39,7	40,3	38,3	41,3	39,3	40,6

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní

K nejmladším obcím (z pohledu indexu stáří¹) se v současné době řadí Milhostov a Velký Luh, naopak k nejstarším patří Luby, Odrava, Skalná a Křižovatka.

Průměrný věk obyvatel Mikroregionu Kamenné Vrchy se od roku 2011 do roku 2021 zvýšil o 2,6 let (činí 41,9 let), nicméně stále je pod hranicí okresního (43,3 let), krajského (43,6 let) i celorepublikového (42,8 let) průměru. Nižší věk ve srovnání s průměrem Mikroregionu vykazují obce Velký Luh, Nový Kostel a Milhostov.

Demografické stárnutí populace se v současnosti stává jedním z celosvětových problémů. Podle dlouhodobých prognóz budoucího vývoje lze ale usuzovat, že podíl starších osob v populaci (ekonomicky neaktivní složky) bude postupně narůstat, stejně jako bude docházet k postupnému úbytku předproduktivní složky obyvatelstva, což v důsledku bude znamenat snižování celkového rozvojového potenciálu území s dopadem na zvýšené nároky na zdravotní péči, sociální a zdravotní zabezpečení a služby pro starší občany.

VZDĚLANOSTNÍ STRUKTURA OBYVATEL

Vedle věkové struktury, která představuje výchozí stav pro budoucí demografický vývoj, je jedním z hlavních ukazatelů rozvojového potenciálu území Mikroregionu struktura jeho obyvatel podle vzdělání. Poslední dostupná data vzdělanost jsou dostupná bohužel pouze ze Sčítání lidu v roce 2011, ze Sčítání z roku 2021 nebyly doposud publikovány výsledky. Srovnání parametrů vzdělanosti obyvatelstva Mikroregionu Kamenné Vrchy s vyšším podílem obyvatelstva se základním vzděláním (vč. neukončeného), s ukončeným středním vzděláním (bez maturity) a obyvatelstva bez vzdělání s průměrnými hodnotami příslušných ukazatelů za okres Cheb, Karlovarský kraj i ČR naznačují zaostávání Mikroregionu. Na druhou stranu pozitivem je, že oproti Sčítání lidu z roku 2001 došlo ke zlepšení ve vzdělanostní struktuře a lze jen doufat, že se tento trend potvrdí po zveřejnění výsledků z roku 2021.

Tabulka 6 Vzdělanost v obcích Mikroregionu Kamenné Vrchy

Úroveň vzdělání/Obec	Křižovatka	Luby	Milhostov	Nebanice	Nový Kostel	Odrava	Plesná	Skalná	Třebeň	Velký Luh	Okres Cheb	Karlovarský kraj	ČR
Bez vzdělání	1,4	1,7	2,6	0,7	2,5	0,0	1,3	1,6	0,3	4,5	1,0	0,8	0,5
Základní vč. neukončeného	35,0	27,6	35,1	25,6	30,2	24,7	27,6	27,2	18,2	33,0	22,5	22,4	17,6
Střední vč. vyučení (bez maturity)	38,2	38,8	40,7	38,2	39,3	38,5	39,9	38,4	44,6	38,4	33,6	34,3	33,0
Úplné střední (s maturitou)	15,9	20,0	8,6	19,5	16,2	22,0	18,6	20,3	23,7	15,2	24,6	24,2	27,1
Nástavbové studium	0,9	1,6	1,1	0,7	2,5	2,7	1,4	1,8	1,2	1,8	2,5	2,5	2,8
Vyšší odborné vzdělání	0,9	0,6	0,0	0,0	0,7	0,5	0,2	0,5	1,5	0,0	1,0	1,0	1,3
Vysokoškolské	0,9	2,6	1,1	2,0	1,7	4,4	3,3	5,0	4,9	0,0	6,8	7,0	12,5
Nezjištěno	6,8	7,0	10,8	13,3	6,9	7,1	7,6	5,2	5,5	7,1	8,2	7,7	5,3

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní

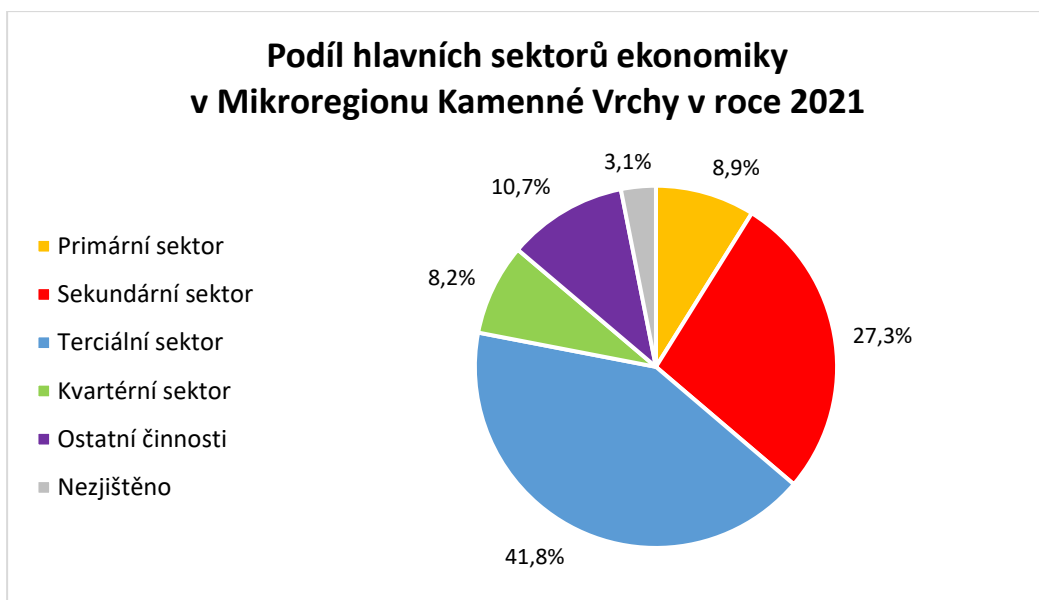
¹ Index stáří = poměr počtu osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 0-14 let

4. HOSPODÁŘSKÁ CHARAKTERISTIKA

Kapitola přináší přehled současné hospodářské situace v Mikroregionu Kamenné Vrchy a zhodnocení ekonomických subjektů v území.

EKONOMICKÉ SUBJEKTY

Z hlediska sféry hospodářství převažuje co do počtu registrovaných podniků v Mikroregionu Kamenné Vrchy v roce 2021 terciální sektor (obchod, doprava, ubytování, stravování a pohostinství, informační a komunikační činnosti, peněžnictví a pojišťovnictví, činnosti v oblasti nemovitostí, administrativa, veřejná správa a obrana, zdravotnictví, kulturní, zábavní a rekreační činnost), který představuje 41,8 % ze všech ekonomických subjektů (ES). Je následován sekundérem (stavebnictví, průmysl) s 27,3 %. Přes deset procent (10,7 %) subjektů spadá do kategorie „ostatní činnosti“. Zemědělství, lesnictví a rybářství (primární sektor) má mezi subjekty podíl 8,9 % a kvartérní sektor (vzdělávání, a profesní, vědecké či technické činnosti) zaujímají podíl 8,2 %.

Obrázek 3 Podíl hlavních sektorů ekonomiky v Mikroregionu Kamenné Vrchy v roce 2021

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní

Nejvyšší hodnoty míry podnikatelské aktivity² byly zaznamenány u obcí Třebeň, Odrava a Nebanice, což znamená, že v obcích je registrováno nejvíce podnikatelských subjektů v poměru k počtu trvale bydlících obyvatel. Nejmenší hodnoty míry podnikatelské aktivity byly naopak zaznamenány u obcí Milhostov, Plesná a Skalná. Na jednoho obyvatele Mikroregionu připadá 0,19 ekonomických subjektů.

Tabulka 7 Ekonomické subjekty a míra podnikatelské aktivity v obcích Mikroregionu Kamenné Vrchy

Činnost/Obec	Křižovatka	Luby	Milhostov	Nebanice	Nový Kostel	Odrava	Plesná	Skalná	Třebeň	Velký Luh	Mikroregion	Podíl
Zemědělství, lesnictví, rybářství	6	27	6	9	33	12	15	12	14	3	137	8,9%
Průmysl celkem	6	64	4	11	9	9	45	33	17	5	203	13,2%
Stavebnictví	16	61	5	10	13	7	45	46	11	5	219	14,2%
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	4	70	9	23	14	10	60	59	20	5	274	17,8%
Doprava a skladování	1	11	1	1	4	3	12	16	4	0	53	3,4%
Ubytování, stravování a pohostinství	2	35	5	10	6	5	18	37	15	4	137	8,9%
Informační a komunikační činnosti	1	6	1	2	0	2	5	2	3	1	23	1,5%
Peněžnictví a pojišťovnictví	0	2	0	1	1	0	1	0	0	0	5	0,3%
Činnosti v oblasti nemovitostí	1	10	1	7	2	0	17	18	2	0	58	3,8%
Profesní, vědecké a technické činnosti	3	15	1	3	4	2	25	37	10	4	104	6,7%
Administrativní a podpůrné činnosti	1	8	1	1	2	2	6	4	0	0	25	1,6%
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	2	5	1	1	1	1	2	2	2	1	18	1,2%
Vzdělávání	0	8	1	0	1	1	3	4	3	1	22	1,4%
Zdravotní a sociální péče	0	4	0	0	0	0	1	3	1	0	9	0,6%
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	4	10	4	3	4	1	8	5	3	1	43	2,8%
Ostatní činnosti	4	53	3	13	6	6	32	42	5	1	165	10,7%
Nezjištěno	5	5	2	3	3	1	11	11	5	2	48	3,1%
Celkem	56	394	45	98	103	62	306	331	115	33	1543	100,0%
Počet obyvatel 2021	265	2086	321	349	493	229	1904	1905	431	167	8150	
Míra podnikatelské aktivity	0,21	0,19	0,14	0,28	0,21	0,27	0,16	0,17	0,27	0,20	0,19	

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní

² Míra podnikatelské aktivity je definována jako podíl počtu podnikatelských subjektů k počtu trvale bydlících obyvatel.

5. TRH PRÁCE

Zaměstnanost, respektive počet pracovníků, je jedním z rozhodujících kritérií při hodnocení významu podnikatelských aktivit pro hospodářskou a sociální soudržnost regionu. Kapitola přináší základní přehled zaměstnanosti a nezaměstnanosti osob v Mikroregionu.

EKONOMICKÁ AKTIVITA

Mezi ekonomicky aktivní osoby jsou zahrnuty všechny osoby starší 15 let, které uvedly na Sčítacím listu osob, že patří mezi zaměstnané osoby, zaměstnavatele, samostatně činné, pracující důchodce, pracující studenty a učně, ženy na mateřské dovolené, osoby v základní, náhradní nebo civilní vojenské službě, ve vazbě a výkonu trestu nebo osoby nezaměstnané.

Obyvatelstvo ekonomicky neaktivní představují nepracující důchodci, ostatní nepracující osoby s vlastním zdrojem obživy, nepracující žáci, studenti a učni, osoby v domácnosti, děti předškolního věku a ostatní závislé osoby.

Z hlediska ekonomické aktivity obyvatel v obcích Mikroregionu Kamenné Vrchy jsou poslední data bohužel dostupná ze Sčítání lidu v roce 2011, což je již poměrně dávno. Výsledky znázorňuje tabulka 8 na následující straně. Z ní je patrné, že podíl ekonomicky neaktivního obyvatelstva byl ve všech obcích nižší v porovnání s okresem Cheb i Karlovarským krajem, což do značné míry souvisí také s výše uvedenou hodnotou stáří, která ukazovala, že v roce 2011 byla populace v obcích ve srovnání s okresem mladší. Statistiky také lehce může zkreslovat větší podíl osob, u kterých nebyla aktivita či neaktivita zjištěna, opět oproti srovnání s okresem Cheb i Karlovarským krajem. To se projevuje také u statistiky ekonomicky aktivního obyvatelstva, kdy je řada obcí pod průměrem okresu i kraje, nicméně je otázkou, jak by statistiky vypadaly, kdyby byl v obcích a okrese či kraji srovnatelný podíl osob, u nichž nebyl stav zjištěn. Každopádně nejlépe si z hlediska ekonomické aktivity obyvatel vedly obce Třebeň a Odrava, nejhůře naopak Velký Luh, Milhostov a Luby.

Tabulka 8 Ekonomická aktivita obyvatel v obcích Mikroregionu Kamenné Vrchy (v %)

Obec	Ekonomicky aktivní	Ekonomicky neaktivní	Nezjištěno
Křížovatka	49,6	42,6	7,8
Luby	45,9	45,6	8,5
Milhostov	45,8	43,4	10,8
Nebanice	46,7	40,3	13
Nový Kostel	47,7	45,5	6,8
Odrava	54,3	39,5	6,2
Plesná	48,8	43,4	7,8
Skalná	46,9	45,8	7,3
Třebeň	54,6	39,4	6
Velký Luh	45,7	40,9	13,4
Okres Cheb	48,9	46,2	4,9
Karlovarský kraj	50,1	47,1	2,8
ČR	48,3	45,5	6,2

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní

NEZAMĚSTNANOST

V Mikroregionu Kamenné Vrchy bylo v prosinci roku 2021 registrováno celkem 202 uchazečů o zaměstnání z celkových 5 468 obyvatel (od 15 do 64 let).

Míra nezaměstnanosti dosahovala v Mikroregionu v prosinci 2021 hodnoty 3,4 %. Oproti tomu v prosinci 2014 činil podíl nezaměstnaných osob 6,4 %. Zaměstnanost se tedy v posledních letech v celém regionu jasně zlepšila, což souvisí s celkovým vývojem ekonomiky a nezaměstnanosti v České republice. Nicméně zaměstnanost je v regionu do určité míry ovlivněna sezónními pracemi (především s pomocnými pracemi na stavbách a pracemi v lese a na polích v letních měsících).

Tabulka 9 Zaměstnanost v obcích Mikroregionu Kamenné Vrchy (podíl nezaměstnaných osob je v %)

Obec	Uchazeči o zaměstnání	Dosažitelní uchazeči o zaměstnání	Obyvatelstvo 15-64	Podíl nezaměstnaných osob 2021	Volná pracovní místa	Podíl nezaměstnaných osob 2014
Křižovatka	8	8	183	4,4	1	6,4
Luby	64	62	1335	4,6	14	7,5
Milhostov	12	12	224	5,4	0	11,2
Nebanice	8	6	234	2,6	2	4,8
Nový Kostel	16	15	322	4,7	7	6,5
Odrava	8	8	168	4,8	355	7,2
Plesná	39	32	1289	2,5	3	4,4
Skalná	41	39	1323	2,9	16	5,6
Třebeň	6	6	281	2,1	5	5,1
Velký Luh	0	0	109	0,0	0	5,5
Mikroregion	202	188	5468	3,4	403	6,4
Okres Cheb	2007	1873	58559	3,2	3152	6,3
Karlovarský kraj	8329	7699	188009	4,1	5796	8,0
ČR	258174	236376	6815994	3,5	343129	7,4

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní

Z hlediska podílu nezaměstnaných osob je zřejmé, že se dlouhodobě vyšší nezaměstnanost oproti průměru Mikroregionu drží v severní, respektive severovýchodní části Mikroregionu (město Luby a obce Milhostov, Nový Kostel a Křižovatka), což může souviset také se vzdáleností dojížděky do měst Františkovy Lázně a Cheb, kam dojíždí za prací řada občanů z ostatních obcí. Dlouhodobě je nezaměstnanost vyšší také v Odravě, která však leží přímo u dálnice D6 i blízko města Cheb, zde budou tedy důvody odlišné. Obecně lze konstatovat, že se průměrný podíl nezaměstnaných osob v Mikroregionu dlouhodobě pohybuje na prakticky stejné úrovni jako v celém okrese Cheb a na nižší úrovni než v Karlovarském kraji či celé ČR. To je bezpochyby pozitivní zprávou, nicméně vytváření dalších pracovních pozic (např. s vyššími platy či vyšší kvalifikací) je určitě žádoucí.

Počet volných pracovních míst je výrazně odlišný napříč obcemi Mikroregionu. Nejvyšší počet míst ke konci roku 2021 je jednoznačně v obci Odrava (355), kde společnost DHL hledá vysoké počty zaměstnanců do místní skladové haly. V obci (a potažmo mikroregionu či okrese) se tak díky tomu dá očekávat pokles nezaměstnanosti. V ostatních obcích je to již výrazně méně, a tak v celém Mikroregionu bylo k dispozici 403 volných pracovních míst.

6. OBČANSKÁ VYBAVENOST

Kapitola přináší popis současné situace v obcích Mikroregionu z hlediska bytového fondu, školství, zdravotnictví či sociální péče.

BYDLENÍ

Hlavním zdrojem dat, použitých v této subkapitole, je Český statistický úřad (ČSÚ), a to konkrétně výsledky ze SLDB 2011. Na území Mikroregionu Kamenné Vrchy bylo v roce 2011 evidováno celkem 2073 domů. V regionu se vyskytovalo 286 neobydlených domů (tj. 13,8 %), což je poměrně hodně.

Poměrně nejvyšší počet neobydlených budov se nachází v obcích Odrava (24 %) a Nový Kostel (22,2 %). Naopak nejnižší podíl neobydlených budov mají obce Velký Luh (4,7 %) a Nebanice (8,1 %).

Většina občanů Mikroregionu žije ve vlastním domě či v bytě v osobním vlastnictví, nabídku bydlení doplňují zejména nájemní byty, výrazně menší část pak tvoří byty družstevní.

Tabulka 10 Domovní fond v obcích Mikroregionu Kamenné Vrchy

Obec	Celkem domů	Rodinné domy	Bytové domy	Ostatní	Obydlených	Neobydlené	Neobydlených v %
Křižovatka	83	77	4	2	70	13	15,7%
Luby	504	365	55	84	425	79	15,7%
Milhostov	64	51	12	1	55	9	14,1%
Nebanice	74	59	13	2	68	6	8,1%
Nový Kostel	158	139	13	6	123	35	22,2%
Odrava	96	94	1	1	73	23	24,0%
Plesná	490	443	40	7	432	58	11,8%
Skalná	446	389	48	9	402	44	9,9%
Třebeň	115	106	8	1	98	17	14,8%
Velký Luh	43	42	0	1	41	2	4,7%
Mikroregion	2073	1765	194	114	1787	286	13,8%

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní

Tabulka 11 Bytová výstavba v obcích Mikroregionu Kamenné Vrchy v letech 2011-2020

Obec	Počet nově dokončených bytů 2011-2020
Křižovatka	3
Luby	6
Milhostov	4
Nebanice	17
Nový Kostel	10
Odrava	6
Plesná	43
Skalná	40
Třebeň	15
Velký Luh	17
Mikroregion	161

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní

Z hlediska dokončených bytů, se jich v posledním desetiletí nejvíce vystavělo ve městech Plesná (43) a Skalná (40). Obecně jde vidět, že se více domů postavilo v obcích (zvláště s přihlédnutím k jejich velikosti co do počtu obyvatel) v jižní části Mikroregionu, naopak v severnější části výstavba pokulhává.

S cílem zamezit odchodu obyvatel z území (zejména mladých rodin), a pokud možno přilákat do regionu nové spoluobčany, se obce a města budou muset do budoucna zaměřit na větší nabídku „zasít'ovaných“ stavebních parcel pro výstavbu rodinných domů a výstavbu startovacích bytů pro mladé.

ŠKOLSKÁ ZAŘÍZENÍ

Mateřské školy fungují ve všech třech městech a také ve třech obcích Mikroregionu. Celková kapacita těchto mateřských škol je 310 dětí. Mezi největší patří školky v Plesné (84), Skalné (81) a Lubech (75), které doplňují školky v obcích Nový Kostel (25), Milhostov (24) a Třebeň (21). Zcela či prakticky plně naplněné byly v posledních cca 6 letech mateřské školy v Novém Kostele a v Třebeni, naopak v ostatních školkách byla vždy z hlediska kapacity větší či menší rezerva. Zřizovateli jsou obecní či městské úřady, stejně jako v případě škol základních.

Úplné devítileté základní školy nalezneme v Mikroregionu tři, logicky ve všech třech městech, tedy ve Skalné, Plesné a Lubech. Do těchto škol (a také škol v Chebu či Františkových Lázních) míří žáci z menších obcí buď hned na první stupeň, nebo následně na stupeň druhý. V Milhostově a Novém Kostele totiž fungují také základní školy, ale se vzděláváním pouze pro 1. stupeň. Kapacita všech základních škol byla v minulých cca 6 letech dostatečná, žádná ze škol se ani zdaleka neblížila plné kapacitě.

Dětem a dospívající mládeži jsou jako jedna z alternativ trávení jejich volného času k dispozici Dům dětí a mládeže v Lubech, a také Základní umělecká škola Luby.

V Plesné se pak nachází ještě odloučené pracoviště Dětského domova Karlovy Vary a Ostrov. Dětský domov se zaměřuje na zajištění náhradní výchovné péče nezletilým osobám. Do tohoto Dětského domova umisťuje děti Dětský diagnostický ústav v Plzni, a to většinou ze sociálních důvodů. V Plesné v tuto chvíli funguje pět rodinných skupin celkem s cca 40 dětmi.

Přehled všech typů školských zařízení je uveden v tabulce 12 na následující straně.

Celkově tak lze zhodnotit dostupnost předškolního a základního vzdělávání v Mikroregionu jako dostatečnou, v potaz je také nutné brát, že zejména z obcí v jižní části Mikroregionu navštěvují děti mateřské či základní školy také ve městech Cheb či Františkovy Lázně. Kapacitně tak jsou vzdělávací instituce připraveny i nárůst počtu obyvatel (mladšího věku) v Mikroregionu. Výhledově se lze tedy zaměřit spíše na kvalitu vzdělávání, nabízí se také například dotační příležitosti na modernizaci (zejména odborných) učeben.

Tabulka 12 Školská zařízení v obcích Mikroregionu Kamenné Vrchy

Obec	Školské zařízení	Kapacita zařízení
Luby	Mateřská škola	75
	Školní jídelna při MŠ	150
	Základní škola	300
	Školní jídelna při ZŠ	250
	Dům dětí a mládeže a školní družina	62
	Základní umělecká škola	250
Milhostov	Mateřská škola	24
	Základní škola	30
	Školní družina	25
	Školní jídelna	50
Nový Kostel	Mateřská škola	25
	Základní škola	50
	Školní družina	25
	Školní jídelna	50
Plesná	Mateřská škola	84
	Základní škola	320
	Školní družina	67
	Školní jídelna	300
	Dětský domov Karlovy Vary a Ostrov	40
Skalná	Mateřská škola	81
	Školní jídelna při MŠ	85
	Základní škola	270
	Školní družina	84
	Školní jídelna	200
Třebeň	Mateřská škola	21
	Školní jídelna	60
Mikroregion	Mateřské školy	310
	Základní školy	970

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní

ZDRAVOTNICTVÍ, SOCIÁLNÍ SLUŽBY A PÉČE

ZDRAVOTNICTVÍ

V obcích Křižovatka, Milhostov, Nebanice, Nový Kostel, Odrava, Třebeň a Velký Luh není k dispozici žádný poskytovatel zdravotních služeb, tedy žádný lékař ani výdejna léčiv. Zdravotní služby jsou k dispozici pouze ve třech městech Mikroregionu, nicméně ani zde není jejich počet nijak vysoký. V Lubech se nachází pouze 1 společná praktická lékařka pro dospělé i děti a dorost, k tomu se zde nachází také výjezdová základna Zdravotnické záchranné služby Karlovarského kraje a 1 oční optika (Optik Art). V Plesné jsou k dispozici dvě ordinace praktických lékařů pro dospělé. Nejlepší dostupnost zdravotnictví je pak ve Skalné, kde se nachází 1 praktický lékař pro dospělé, 1 praktický lékař pro děti a dorost, 1 zubní lékař, a také oční optika. Jak plyne z výše uvedeného, v celém Mikroregionu se nenachází žádná lékárna ani výdejna léčiv, poslední lékárna, které zde fungovala, byla ve Skalné k 1. 1. 2022 uzavřena. Nejbližší nemocnice se nachází ve městě Cheb, přičemž ve městě je k dispozici také řada specialistů z různých zdravotních oborů. Dostupnější zdravotní péče (z hlediska počtu poskytovatelů) je také ve městě Františkovy Lázně.

Celkově lze tak zhodnotit dostupnost zdravotní péče přímo v Mikroregionu jako špatnou, chybí zejména lékárna, zubní lékařství, praktický lékař pro děti a dorost či gynekologie. Na řešení této problematiky je potřeba spolupráce v rámci Mikroregionu, zvláště u menších obcí nemá smysl aspirovat na samostatné řešení. Dostupnost zdravotní péče vnímají jako problém jak občané obcí, tak také starostové. Vzhledem k tomu, že podobný problém trápí také řadu jiných regionů, lze se inspirovat různými možnostmi zlepšení dostupnosti zdravotní péče, nicméně zatím se zdá, že univerzální recept neexistuje a zdravotní péče se čím dál více koncentruje do středně velkých (základní péče) a velkých měst (specializovaná péče). Je tak možné, že se v rámci dostupnosti zdravotní péče bude nutně zaměřit také (či dokonce možná spíše) na dostupnost zejména veřejné dopravy, a například na projekty jako je senior taxi apod.

SOCIÁLNÍ SLUŽBY

Zařízení poskytující sociální služby se nacházejí na území Mikroregionu Kamenné Vrchy pouze ve Skalné (2) a Lubech (3).

Ve **Skalné** se nachází domov se zvláštním režimem Kazdův dvůr. Zařízení „Kazdův Dvůr“ je specializováno a poskytuje pobytové služby zejména osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění a osobám se stařeckou, Alzheimerovou demencí a ostatními typy demencí, které mají sníženou soběstačnost z důvodu těchto onemocnění, jejichž situace vyžaduje pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby. Celková kapacita zařízení je 115 klientů. Služby zařízení mohou využívat klienti z celé ČR a německy hovořících zemí. Věková struktura cílové skupiny klientů jsou dospělí od 27 let do 64 let, mladší senioři od 65 let do 80 let a starší senioři nad 80 let.

Druhým zařízením na území Skalné je pak chráněné bydlení „Domov“ Pata. Posláním této sociální služby je poskytovat dospělým lidem se zdravotním postižením takovou podporu, kterou potřebují k tomu, aby mohli žít v běžných domácnostech způsobem života, srovnatelným se životem svých vrstevníků, kteří sociální služby nevyužívají. Uživatelé služby jsou dospělí lidé se zdravotním postižením, zejména mentálním, kteří mají zájem a jsou schopni se učit běžným dovednostem i péči o vlastní osobu v chráněné domácnosti.

V **Lubech** sídlí Centrum denních služeb Čtyřlístek, které poskytuje odlehčovací služby. Pracovníci Čtyřlístku dochází do vlastního domácího prostředí klientů, kde podporují jejich samostatnost

v každodenní péči o sebe sama. Služba umožňuje klientům setrvat co nejdéle v jejich domácím prostředí a rodinným příslušníkům poskytuje čas na odpočinek.

Druhým poskytovatelem sociálních služeb v Lubech je organizace Rytmus – od klienta k občanovi. Ta poskytuje podporu samostatného bydlení a sociální rehabilitaci terénní formou. Cílovou skupinou jsou osoby mentálně či kombinovaně postižené, ve věku 19-64 let.

Posledním subjektem je pak domov se zvláštním režimem Senioren-pension Littengrün. Jedná se o soukromou společnost. Pobytová sociální služba je poskytována osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu chronického duševního onemocnění, závislosti na návykových látkách nebo některého typu demence, které z tohoto důvodu potřebují pravidelnou pomoc jiné fyzické osoby při úkonech péče o vlastní osobu převážnou část dne a jejich potřeby nelze zajistit prostřednictvím terénní pečovatelské služby nebo rodiny. Kapacita domova je 30 osob. Do domova jsou přijímáni občané od věku nejméně 27 let.

Obecně prospěšná společnost Pomoc v nouzi se sídlem v Sokolově pak má v Lubech jedno ze svých pracovišť, a to konkrétně Pečovatelskou službu Luby. Tato pečovatelská služba je terénní a je poskytována osobám, které mají sníženou soběstačnost z důvodu věku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby. Služba se poskytuje ve vymezeném čase v domácnosti osob a je zpoplatněna, může však být hrazena z příspěvku na péči. Služba obsahuje pomoc při zvládání běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, pomoc při zajištění chodu domácnosti. Kancelář a zázemí pečovatelské služby pro zaměstnance v Lubech a okolních obcích (Plesná, Nový Kostel) se nachází v přízemí budovy v Masarykově ulici č. 688.

Celkově tak lze konstatovat, že ani kapacita a dostupnost sociálních služeb není na dobré úrovni. V souvislosti s demografickým vývojem bude potřeba do budoucna uvažovat o rozšíření kapacit či posílení terénních pečovatelských služeb. Problematická je však také kapacita domovů pro důchodce v celém okrese i kraji, i na tuto oblast by se bylo vhodné zaměřit. Pozitivem je, že v Plesné se plánuje realizace komunitního domu pro seniory, v němž by mělo vzniknout 13 malometrážních bytů. Rovněž výstavba malometrážních bytů tak může být cestou, jak řešit výhledově složitou situaci v oblasti sociálních služeb. Stejně jako v oblasti zdravotnictví platí, že se vyplatí na projektech v sociální oblasti společně spolupracovat, a to zvláště v případě menších obcí.

Dobrou zprávou je, že se na území Mikroregionu nenachází žádné sociálně vyloučené lokality.

Negativem je naopak podíl osob v exekucích, který je poměrně vysoký ve všech obcích. Zaměřit by se tak šlo také například na poradny prevence ztráty bydlení. Tyto poradny nabízejí dluhové poradenství, podporu při tvorbě rodinných rozpočtů a mapování pohledávek, zpracování a vyjednávání splátkových kalendářů a další. Tento model se osvědčil například v obcích Mikroregionu Žulovsko (Olomoucký kraj, okres Jeseník), kde působili 3 preventisté a k dispozici občanům byla také poradna.

KULTURNÍ ČINNOST

Za centra kulturního a společenského dění lze považovat v jednotlivých obcích kulturní domy, z nichž některé mají polyfunkční využití (vedle prostor pro kulturní vyžití se v nich např. nacházejí obchody, občerstvovací zařízení či provozovny služeb). Jedná se o objekty ve vlastnictví obcí/měst. V letním období se kulturní a společenský život často přesouvá na místní sportovní hřiště či do rekreačních zařízení/areálů. Na území všech obcí Mikroregionu Kamenné Vrchy mají kulturní zařízení lokální

význam, to znamená, že jejich činnost je zaměřena na uspokojování kulturních potřeb místní populace, nanejvýš obyvatel žijících na území okolních obcí (a to včetně jejich návštěvníků).

Obdobné tradiční akce se pořádají v uvedených měsících ve většině obcí a měst Mikroregionu:

Tabulka 13 Orientační seznam kulturních akcí v průběhu roku v obcích Mikroregionu Kamenné Vrchy

Měsíc	Akce
Leden	Plesová sezóna
Únor	Plesová sezóna, Masopust
Březen	Oslavy MDŽ, dětské karnevaly
Duben	Velikonoční zábavy, Pálení čarodějnic
Květen	Den matek, Kácení máje
Červen	Dětský den, Noc kostelů
Červenec	Obecní/městské oslavy, festivaly apod.
Srpen	Ukončení prázdnin
Září	Poutní mše svaté, Dožínky
Říjen	Haloween, Drakiáda
Listopad	Svatomartinské hody, Advent
Prosinec	Mikuláš, Vánoční zpívání, Vánoční koncert, Silvestrovská vycházka apod.

7. TECHNICKÁ INFRASTRUKTURA

Vybavenost technickou infrastrukturou je jednou ze základních charakteristik daného území. Jedná se zejména o zásobování obyvatelstva kvalitní pitnou vodou, odvádění a čištění odpadních vod či plynofikaci obcí.

ZÁSOBOVÁNÍ MIKROREGIONU PLYNEM

KŘÍŽOVATKA

V Křižovatce byla dokončena plynofikace vyjma části obce Nová Ves. Plyn je přiváděn plynovodní sítí VTL DN 150, který je veden v trase Skalná – Plesná – Luby po západním okraji obce Velký Luh. Vysokotlaká regulační stanice plynu (VTL RS) je umístěna na území města Skalná. STL plynovod vedoucí z VTL RS zásobuje sousední obec Velký Luh a Křižovatku. V současné době není navrženo žádné rozsáhlejší rozšiřování plynovodní sítě.

LUBY

V roce 1998 byl do Lubů přiveden VTL plynovod s regulační stanicí na západním okraji města a vybudována STL síť, pokrývající převážnou část města a zásobující plynem jak domácnosti, tak i objekty výroby a služeb především pro vytápění. Aktuálně postačuje kapacita přívodu VTL do Lubů i VTL/STL regulační stanice. Nová výstavba bude připojena na STL plynovod, redukce na NTL bude u každé jednotlivé nemovitosti.

MILHOSTOV

Na plynovod je napojeno pouze několik domů, část obce není plynofikována.

NEBANICE

Obec Nebanice je napojena středotlakým plynovodem z VTL regulační stanice plynu „Loužek“ se jmenovitým průtokem zemního plynu 3000 m³/h a s regulovaným přetlakem 2,5 MPa-300 kPa. Páteří STL plynovodní řad DN100mm vstupuje do Nebanic z jihu, přes řeku Ohři. V Nebanicích je rozvedena místní větvená středotlaká síť, jejíž koncové větve dosahují hranic zástavby. Ostatní místní části obce (Hartoušov, Hněvín, Vrbová) nejsou plynofikovány.

NOVÝ KOSTEL

Území obce Nový Kostel není plynofikováno a dle dokumentu Územní energetická koncepce Karlovarského kraje 2017–2042 není plynofikace plánována.

ODRAVA

Aktuálně je plynofikována část obce Odrava, a to konkrétně přímo samotná Odrava a také sídlo Mostov. V územním plánu se výhledově navrhuje k plynofikaci sídlo Potočiště přípojkou STL plynovodu přímo z regulační stanice v Loužku a sídel Obilná, Odrava, Hlínová i Dobroše přípojkou STL plynovodu ze systému stávajícího STL plynovodu na území obce Odrava.

PLESNÁ

V roce 1998 bylo město Plesná plně plynofikováno. Plyn byl přiveden vysokotlakým plynovodem DN 150 PN 40, který je veden v trase Skalná – Plesná – Luby. Na požadovanou hodnotu středotlakého plynovodu (STL) je tlak redukován ve vysokotlaké regulační stanici plynu (VTL RS) 3000/2/1-440. Svým výkonem a tlakovou hladinou pokrývá VTL RS jak stávající potřeby města, tak předpokládané navýšení v souvislosti s rozvojem města a plynofikací osad – Lomnička, Vackov a Smrčina.

SKALNÁ

Město Skalná a místní část Starý Rybník jsou plošně plynofikované. S plynofikací dalších místních částí se nepočítá.

TŘEBEŇ

Území je zásobováno plynem odbočkou z VTL plynovodu ve správě RWE Gasnet, s.r.o. (Hradiště u Chebu – Luby), která je zakončena VTL/STL regulační stanicí v místní části Horní Ves. Z regulační stanice je plyn rozveden STL rozvodem do místních částí Doubí, Horní Ves, Nový Drahov a Třebeň. Ostatní místní části nejsou plynofikovány.

VELKÝ LUH

Území obce je částečně plynofikováno. Západní částí území obce prochází vysokotlaký plynovod DN 150 PN 40, který je veden v trase Skalná – Plesná – Luby. VTL RS je umístěna na konci vysokotlaké plynovodní přípojky DN 80 na jižním okraji zástavby obce Velký Luh. VTL RS zásobuje zemním plynem obce Velký Luh a Křižovatka.

ZÁSOBOVÁNÍ MIKROREGIONU VODOU

KŘÍŽOVATKA

Objekty obytné zástavby i občanské a technické vybavenosti obce Křižovatka jsou zásobovány pitnou vodou z ATS Velký Luh, umístěné u čerpací stanice Velký Luh s akumulací 400 m³. Zdrojem pitné vody pro celou zásobovanou oblast je skupinový vodovod Nebanice, který náleží do majetku CHEVAK Cheb, a. s. Celková délka vodovodního potrubí na území obce Křižovatka spolu s částí obce Nová Ves je 6 212 m.

LUBY

Ve městě je vybudována samostatná vodovodní síť ve správě CHEVAK Cheb a.s. Vodovod je zásobován ze tří zdrojů podzemní vody, nacházejících se na území obce (prameniště Luby, studna E, studna F). Celková kapacita těchto zdrojů i do budoucna stačí pokrýt potřebu, pokud nedojde k poklesu vydatnosti těchto zdrojů. Kromě těchto zdrojů je v řešeném území prameniště na Zlatém potoce, v současnosti nevyužívané. Místní části Horní Luby, Dolní Luby a Opatov nejsou na městský vodovod napojeny, jednotlivé objekty jsou zásobovány vodou z vlastních studní. Vzhledem k nízkému počtu trvale bydlících obyvatel by napojení na vodovod bylo neekonomické. Je však třeba věnovat zvýšenou pozornost kvalitě vody z jednotlivých studní.

MILHOSTOV

Obec Milhostov je zásobena pitnou vodou ze Skupinového vodovodu Nebanice. Vlastníkem vodovodu v obci je Obec Milhostov, provozovatelem je CHEVAK Cheb, a.s. Celková délka vodovodního potrubí na území obce je 3 503 m.

Místní část Hluboká je v současné době zásobena pitnou vodou ze sokolovského skupinového vodovodu. Vlastní rozvodnou vodovodní síť má ve správě obec. Část této vodovodní sítě spravuje Pozemkový fond.

Místní část Vackovec je v současné době zásobena pitnou vodou z vodovodu pro veřejnou potřebu, který má ve správě obec.

NEBANICE

Obec Nebanice společně s obcemi Odrava, Obilná a Mostov je v současné době zásobena pitnou vodou ze skupinového vodovodu Nebanice. Pitná voda pro zásobovanou oblast je dodávána z úpravny vody Nebanice.

Místní část Hartoušov je v současné době zásobena pitnou vodou z vodovodu pro veřejnou potřebu, který má ve správě obec.

NOVÝ KOSTEL

Část objektů na území obce je zásobována veřejným vodovodem, nicméně velký počet objektů v obci je zásobován lokálními zdroji z veřejných vodovodů a z individuálních zdrojů. V budoucnu počítá územní plán obce s přivedením pátečního vodovodu z Plesné do Hrzína a Lubů s odbočkou do Nového Kostela. Na tento vodovod bude napojen Nový Kostel a místní části Spálená, Čižebná, Hrzín.

ODRAVA

Obec Odrava včetně místních částí je společně s obcemi Nebanice, Obilná a Mostov zásobena pitnou vodou ze skupinového vodovodu Nebanice, u něhož je vlastníkem a provozovatelem CHEVAK Cheb., a. s. Pouze místní část Dobroše je zásobována ze skupinového vodovodu Horka.

PLESNÁ

Město Plesná je zásobováno pitnou vodou ze skupinového vodovodu Nebanice. Současný stav v zásobování města pitnou vodou je dostačující. Osady Lomnička, Smrčina, Vackov jsou dosud zásobovány pitnou vodou ze soukromých a veřejných studní. Zemědělská farma v Lomničce má vlastní vodovodní systém užitkové vody.

SKALNÁ

Město Skalná a místní část Starý Rybník jsou zásobeny pitnou vodou z vodovodu pro veřejnou potřebu. Pitná voda pro zásobovanou oblast je dodávána ze skupinového vodovodu Nebanice. Vlastníkem a provozovatelem vodovodu je CHEVAK Cheb, a.s.

Místní část Vonšov je v současné době z větší části zásobena pitnou vodou z vodovodu pro veřejnou potřebu, který má ve správě KEMAT Skalná. Zbytek místní části je zásoben pitnou vodou z domovních studní.

Místní části Kateřina a Zelená jsou v současné době zásobeny pitnou vodou z domovních studní.

TŘEBEŇ

Třebeň a místní části Doubí, Dvůrek, Horní Ves, Lesinka, Nový Drahov, Povodí jsou zásobovány vodou ze skupinového vodovodu Nebanice ve správě CHEVAK Cheb, a.s., vlastní rozvod je ve správě obce. Místní části Chocovice, Lesina a Vokov jsou zásobeny vodou z domovních studní, napojení na vodovod se z ekonomických důvodů (neúměrné náklady vzhledem k počtu obyvatel) neplánuje.

VELKÝ LUH

Velký Luh je zásoben pitnou vodou z ATS Velký Luh, který je umístěn u čerpací stanice v obci. Stanice má akumulaci 400 m³. Pitná voda pro zásobovanou oblast je dodávána ze skupinového vodovodu Nebanice, jehož správcem je CHEVAK Cheb, a. s.

ODPADNÍ VODY A JEJICH LIKVIDACE

KŘÍŽOVATKA

Křižovatku pokrývá základní stoková kanalizační síť, která odvádí splaškovou vodu z obce. Obec má vybudovanou vlastní čistírnu odpadních vod (ČOV), kam jsou odváděny odpadní vody. Vyčištěné odpadní vody jsou následně vypouštěny přes měrný objekt do Velkolůžského potoka. Kanalizace je ve správě CHEVAK Cheb, a. s.

LUBY

Ve městě Luby existuje v současné době jednotná kanalizační síť, provozovaná společností CHEVAK Cheb a.s. a v okrajových ulicích města část nově dostavěné oddílné splaškové kanalizační sítě provozovaná Městem Luby. V roce 1994 byla zahájena výstavba městské čistírny odpadních vod Luby a dostavba kanalizace včetně kmenové stoky. Původní kanalizační stoky byly přepojeny na kmenovou stoku. ČOV Luby byla uvedena do provozu v roce 1997. V roce 2011-2012 byla dostavěna kanalizace v okrajových částech města. Tato kanalizace je oddílná splašková, část je gravitační a část tvořena výtlačnými řady. Stoky a výtlačné řady jsou napojeny na kanalizaci zakončenou městskou ČOV a jsou provozovány Městem Luby. Délka kanalizace společnosti CHEVAK Cheb, a.s. je celkem 7 004 m. Délka kanalizace provozované městem Luby je 4 630 m. Odpadní vody jsou přiváděny na centrální mechanicko-biologickou čistírnu odpadních vod. Vyčištěné odpadní vody se přes měrný objekt a stabilizační nádrž vypouštějí do potoka Lubinka. Odpadní vody z okrajové zástavby jsou zachycovány v bezodtokých jímkách, odkud se vyvážejí k likvidaci.

V místní části Horní Luby není vybudována kanalizace pro veřejnou potřebu. Odpadní vody od obyvatel jsou zachycovány v bezodtokových jímkách, odkud se vyvážejí na ČOV v Lubech. Dešťové vody jsou odváděny systémem příkopů, struh a propustků.

Místní část Dolní Luby nemá v současnosti vybudovaný systém kanalizace pro veřejnou potřebu. Odpadní vody od obyvatel jsou zachycovány v bezodtokových jímkách, odkud se vyvážejí na zemědělsky využívané pozemky. K odvádění dešťových vod užívá obec Dolní Luby systém příkopů, struh a propustků.

Místní část Opatov nemá v současnosti vybudovaný systém kanalizace pro veřejnou potřebu. Odpadní vody od obyvatel jsou zachycovány v bezodtokových jímkách, odkud se vyvážejí na zemědělsky využívané pozemky. K odvádění dešťových vod užívá obec Opatov systém příkopů, struh a propustků.

MILHOSTOV

Odpadní vody z obce Milhostov jsou v 10 % zachycovány v bezodtokových jímkách, odkud se vyvážejí na zemědělsky využívané pozemky. V 10 % jsou odpadní vody zachycovány v septicích a po předčištění je voda vypouštěna do potoka Plesná. Zbýlých 80 % odpadních vod (ze sedmi panelových domů) je odváděno jednotnou kanalizační sítí na čistírnu odpadních vod typu ŠN 6. Provozovatelem jednotné kanalizace a ČOV je obec. Jednotná stoková síť slouží k odvádění dešťových a splaškových vod ze sedmi panelových domů. Kanalizaci tvoří kameninová stoka DN 150 – DN 250, dlouhá 502 m, betonová stoka DN 400, dlouhá 120 m a ČOV. Na kanalizační síť je za ČOV do revizní šachty napojena kanalizační síť, která je ve správě Státních statků Nebanice. Odpadní voda z kanalizační sítě ve správě Státních statků Nebanice je čištěna na vlastní ČOV, která je také ve správě Státních statků Nebanice. V obci slouží v současnosti pro čištění odpadních vod dvě čistírny: - šterbinová nádrž - provozovatel obec - na tuto čistírnu je napojena 7 panelových domů; - DČP - F 3 - provozovatel Státní statek - na tuto

čistírnu je napojeno 12 bytových jednotek. Kal z usazovací a dosazovací nádrže se odváží fekálním vozem k finálnímu použití. Vyčištěné odpadní vody se vypouštějí do kanalizační sítě ve správě obce.

Místní část Hluboká nemá v současnosti vybudovaný systém kanalizace pro veřejnou potřebu. Odpadní vody od obyvatel jsou zachycovány v bezodtokých jímkách, odkud se vyvážejí na zemědělsky využívané pozemky. K odvádění dešťových vod užívá obec Hluboká systém příkopů, struh a propustků.

Místní část Vackovec nemá v současnosti vybudovaný systém kanalizace pro veřejnou potřebu. Odpadní vody od obyvatel jsou zachycovány v bezodtokých jímkách, odkud se vyvážejí k likvidaci na ČOV nebo na zemědělsky využívané pozemky. K odvádění dešťových vod užívá obec Vackovec systém příkopů, struh a propustků.

NEBANICE

Kanalizační síť v obci je provedena z části jako oddílná a z části jednotná. Na hlavní stoce jednotné kanalizace je vybudována jedna odlehčovací komora (místo pod tratí). Splaškové vody jsou z odlehčovací komory přiváděny kanalizací DN 300 mm na centrální čistírnu odpadních vod. Odlehčené vody jsou odváděny stokou DN500 mm, která je vyústěna do slepého ramene řeky Ohře. Pro čištění odpadních vod je vybudována mechanicko-biologická ČOV. Většinovým vlastníkem a provozovatelem kanalizace v obci je CHEVAK Cheb, a.s. Celková délka kanalizace v části obce je 4,30 km.

Místní část Hartoušov nemá vybudovanou veřejnou kanalizaci, odpadní vody jsou akumulovány v bezodtokových jímkách. Budování nové kanalizace není investičně výhodné. Navrhuje se řešit likvidaci produkovaných odpadních vod novou domovní čistírnou nebo novou dostatečně kapacitní nepropustnou jímkou na vyvážení.

NOVÝ KOSTEL

Obec Nový Kostel nemá vybudovaný systém kanalizace pro veřejnou potřebu. K odvádění odpadních vod od 50 % obyvatel v centrální části obce je využívána jednotná kanalizace zakončená šterbinovou nádrží, která je správě obce. V severovýchodní části obce je vybudována kanalizace zakončená malou kontejnerovou aktivační čistírnou odpadních vod, která je ve správě společnosti CHEVAK Cheb, a. s. Odpadní vody z ostatních částí obce jsou zachycovány v žumpách nebo v septicích s přepadem do vodoteče. K odvádění srážkových vod je využíván systém příkopů, struh a propustků.

Místní části Spálená, Mlýnek, Kopanina, Horka, Čižebná a Božetín nemají v současnosti vybudován systém kanalizace pro veřejnou potřebu. Odpadní vody od obyvatel jsou zachycovány v bezodtokových jímkách, odkud se vyvážejí na zemědělsky využívané pozemky. V místní části Hrzín jsou pak odpadní vody zachycovány v žumpách nebo v septicích s přepadem do vodoteče.

ODRAVA

V obci Odrava (resp. přímo v Odravě) došlo poměrně nedávno k výstavbě kanalizační sítě zakončené čističkou odpadních vod. Centrální část obce tak je odkanalizovaná. Ve zbylých částech obce jsou odpadní vody zachycovány prostřednictvím jímek a septiců.

PLESNÁ

V současné době je v Plesné prakticky v celém rozsahu jednotná kanalizační síť. Město je rozděleno do dvou povodí. Severní část města spadá do povodí potoka Plesná a jižní část do povodí Lužního potoka. Části města zvané Sibiř a Šneky jsou v současné době odkanalizovány do vodoteče. Centrální stoka je zaústěna do čistírny odpadních vod, projektovaná kapacita ČOV Plesná je 1200 EO. Provoz ČOV zajišťuje CHEVAK, a.s. Cheb. Město má vydané územní rozhodnutí a zpracovanou projektovou dokumentaci ke stavebnímu povolení k odkanalizování zbytku Plesné. Osady Lomnička, Smrčina a Vackov nemají soustavné kanalizační síť a splaškové vody jsou likvidovány v žumpách.

SKALNÁ

Systém stokové sítě je vybudován převážně jako jednotná gravitační kanalizace a částečně jako oddílná splašková kanalizace, odpadní vody jsou odkanalizovány stokovou sítí na ČOV Skalná, vyčištěné odpadní vody jsou odváděny z ČOV do recipientu Sázek. V systému stokové sítě je vybudována jedna čerpací stanice Pod hradem, která přečerpává odpadní vody z části ulice Potoční a Farská, kudy je vedena stoka B a z objektu hradu Vildštejn. Výtlačný řad z čerpací stanice je zaústěn do kmenové stoky A na Kostelním náměstí. Odpadní vody zbytku obyvatel jsou vyváženy na ČOV do Aše. Dešťové vody města jsou odváděny zčásti systémem příkopů, struh a propustků a zčásti jednotnou kanalizací. Většinovým vlastníkem a provozovatelem kanalizace v obci je CHEVAK Cheb, a.s. Čistírnu odpadních vod Skalná a některé stoky vlastní obec a provozuje CHEVAK Cheb, a.s.

V místní části Starý Rybník není v současnosti vybudován systém kanalizace pro veřejnou potřebu. Odpadní vody od obyvatel jsou zčásti zachycovány v bezodtokových jímkách, odkud se vyvážejí k likvidaci na ČOV Cheb nebo na zemědělsky využívané pozemky. Zbývající splaškové vody jsou po předčištění v septicích vypouštěny do místních rybníků Čistý a Mlýnský.

Místní část Vonšov nemá v současnosti vybudovaný systém kanalizace pro veřejnou potřebu. Odpadní vody od obyvatel jsou zachycovány v septicích, odkud je voda po předčištění vypouštěna do místní vodoteče.

V místních částech Kateřina a Zelená není v současnosti vybudován systém kanalizace pro veřejnou potřebu. Odpadní vody od obyvatel jsou zachycovány v bezodtokových jímkách, odkud se vyvážejí k likvidaci na ČOV Cheb nebo na zemědělsky využívané pozemky.

TŘEBEŇ

V Třebeni je vybudována jednotná kanalizace, na kterou je napojena převážná část obyvatel. Kanalizace je zakončena mechanicko-biologickou ČOV o kapacitě 600 EO. Kanalizace i ČOV jsou ve správě obce, do budoucna se předpokládá postupná rekonstrukce a rozšíření kanalizační sítě.

V místní části Nový Drahov je část obyvatel je napojena na splaškovou kanalizaci, zakončenou mechanicko-biologickou ČOV o kapacitě 40EO. Kanalizační síť i ČOV jsou ve správě obce. Část obyvatel používá septiky, odkud se předčištěná voda vypouští do místní vodoteče. Předpokládá se zrušení septiků a rozšíření kanalizační sítě.

V ostatních místních částech není vybudována veřejná kanalizace. Odpadní vody od části obyvatel jsou zachycovány v bezodtokových jímkách, odkud se vyvážejí k likvidaci na nejbližší ČOV. Odpadní vody od zbývajících obyvatel jsou zachycovány v septicích, odkud je předčištěná voda vypouštěna do místních vodotečí. Dešťové vody se odvádějí systémem struh, příkopů a propustků, případně krátkými

úseky potrubí. V nejbližších letech se počítá pouze s vybudováním tlakové kanalizace v místní části Dvorek, v ostatních místních částech by náklady na kanalizaci byly neúměrně vysoké a plánuje se tak jiné řešení (domovní ČOV apod.).

VELKÝ LUH

V roce 2016 byla v obci vybudována obecní kanalizace o celkové délce 1 682 m a ČOV s kapacitou 284 EO. Přechištěné odpadní vody jsou následně vypouštěny do Velkolužského potoka. Odkanalizování obce je pro potřeby obce na dostačující úrovni.

8. DOPRAVA

Mikroregion Kamenné Vrchy se nachází na periferní příhraniční poloze, nicméně v blízkosti či přímo (Odrava) na hlavním dopravním tahu dálnici D6, tzn. tahu národního významu. Kapitola se zabývá především silniční, železniční, či autobusovou dopravou.

SILNIČNÍ DOPRAVA

Mikroregion Kamenné Vrchy je dopravně dostupný především díky silniční dopravě. Z hlediska dopravních vztahů je region připojen na základní silniční síť prostřednictvím dálnice D6 (Praha – Nové Strašecí – Karlovy Vary – Cheb – státní hranice s Německem). Základní silniční kostru území dotváří silnice druhé třídy II/212 z Lubů do Kynšperku nad Ohří a silnice II/213 navazující na II/212 mezi Spálenou a Novým Kostelem, která je hlavní osou na Františkovy Lázně a dále Cheb. Na tyto hlavní tahy navazuje síť silnic III. třídy, kterých je na území Mikroregionu skutečně hodně. Na průjezdné úseky silnic III. třídy navazuje v zastavěném území síť místních komunikací ve správě jednotlivých obcí, mimo zastavěné území pak síť komunikací účelových (polních a lesních cest). Kvality silnic II. a III. třídy není příliš dobrá, nicméně je třeba podotknout, že jejich rekonstrukci nelze příliš očekávat, protože investice na jejich opravu by z hlediska Karlovarského kraje byly velice neefektivní vzhledem k nízké vytíženosti těchto komunikací.

V území nalezneme 2 silniční hraniční přechody, a to Luby – Wernnitzgrün a Plesná – Bad Brambach.

ŽELEZNIČNÍ DOPRAVA

Mezi důležitou dopravní infrastrukturu patří železnice. Územím prochází železniční tratě č. 140 (Cheb – Chomutov), č. 146 (Cheb) – Tršnice – Luby a trať č. 147 (Cheb) – Františkovy Lázně – Plesná – (Bad Brambach). Existující dopravní železniční infrastruktura je významná pro osobní dopravu (základní obslužnost regionu) ale i rozvoj hospodářství (přeprava surovin, materiálů, zboží). Významný železniční uzel je blízký Cheb.

AUTOBUSOVÁ DOPRAVA

Veřejná (hromadná) osobní doprava je v území vedle vlakových spojů zajišťována autobusovými linkami, na které jsou napojeny všechny obce Mikroregionu. Autobusovou dopravu v regionu realizuje především společnost Autobusy Karlovy Vary, a. s. Oblast je součástí systém Integrované dopravy Karlovarského kraje (IDOK).

Dopravní obslužnost je ve většině z členských obcí dostačující, nicméně často se jedná o obslužnost z hlavních částí obce/města, přičemž spojení z místních částí bývá výrazně horší. Výhodu z hlediska dopravní obslužnosti mají samozřejmě obce, ve kterých kromě autobusové dopravy mohou občané využít také železniční spojení. Výjimku tvoří zejména obec Milhostov, která leží stranou od hlavních dopravních směrů, a proto i počet spojů do obce zajižďejících je nízký. Občané žijící na území obcí také do značné míry využívají vlastních dopravních prostředků pro to, aby se dostali do zaměstnání, k lékaři nebo za nákupy.

Mezinárodní letiště Karlovy Vary se nachází pouhou necelou hodinu jízdy autem ze Svazku obcí Kamenné Vrchy. Počet stálých letů z letiště je však nízký.

9. ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ A EKOLOGIE

Mikroregion Kamenné Vrchy nemá v oblasti životního prostředí zásadní problémy. Naopak jeho silnou devizou minimálně v části území je zachovalost přírodních zdrojů i jednotlivých složek životního prostředí.

OVZDUŠÍ

V oblasti je kvalita ovzduší klasifikována Českým hydrometeorologickým ústavem jako velmi dobrá až dobrá. V průběhu roku však nastávají určité výkyvy, způsobené zejména emisemi z lokálních topenišť. V oblasti se nachází řada nemovitostí, spalujících fosilní paliva v zimní sezóně, tento způsob vytápění způsobuje zhoršenou kvalitu ovzduší zejména za inverzních stavů. V rámci ČR ale úroveň tohoto znečištění patří k velmi nízkým.

Kvalita ovzduší je na regionální úrovni určena především množstvím emisí látek znečišťujících ovzduší ze středních a velkých stacionárních zdrojů. Žádná z obcí Mikroregionu není zařazena do oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší ve smyslu zákona č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (rozumí se ta území krajů, v jejichž působnosti se nacházejí obce, kde bylo zjištěno na základě pravidelného hodnocení kvality ovzduší překročení imisního limitu nebo imisního limitu a meze tolerance).

V Mikroregionu Kamenné Vrchy se v roce 2019 nacházely tyto zdroje znečišťování:

Tabulka 14 Zdroje znečišťování v obcích Mikroregionu Kamenné Vrchy za rok 2019

Zdroj znečištění	Území obce	Emise
Primagra a.s.	Nebanice	Tuhé znečišťující látky, oxidy dusíku, oxid uhelnatý
HEXPOL Compounding Lesina s.r.o.	Třebeň	Tuhé znečišťující látky, oxidy dusíku, oxid uhelnatý, oxid siřičitý, těkavé organické látky (VOC) a organické látky vyjádřené jako TOC
Českomoravský šterk, a.s.	Milhostov	Nebyly ohlášeny
LB MINERALS, s.r.o., VJ Chebsko, lom Nová Ves 1, 2	Křižovatka	Tuhé znečišťující látky
LB MINERALS, s.r.o., VJ Chebsko, lom Suchá	Skalná	Nebyly ohlášeny
LB MINERALS, s.r.o. Skalná - Vonšov	Skalná	Tuhé znečišťující látky, oxidy dusíku, oxid uhelnatý
LB MINERALS, s.r.o. - Skalná	Skalná	Tuhé znečišťující látky, oxidy dusíku, oxid uhelnatý
LUKAS CZ spol. s r.o. - odmašťování, adheze, barvení	Skalná	Organické látky vyjádřené jako TOC
Sedlecký kaolin a.s. - lom Skalná	Skalná	Tuhé znečišťující látky, oxidy dusíku, oxid uhelnatý
Sedlecký kaolin a.s. Závod Velký Luh	Velký Luh	Tuhé znečišťující látky
LB MINERALS, s.r.o. - Velký Luh	Velký Luh	Tuhé znečišťující látky, oxidy dusíku, oxid uhelnatý

ČESKÁ VEJCE FARMS	Plesná	Nebyly ohlášeny
ELROZ a.s. - Závod Plesná	Plesná	Tuhé znečišťující látky, oxidy dusíku, oxid uhelnatý, oxid siřičitý, těkavé organické látky (VOC) a organické látky vyjádřené jako TOC
Strunal Schonbach s.r.o.	Luby	Oxidy dusíku, oxid uhelnatý, těkavé organické látky (VOC)
TUP Bohemia s.r.o.	Luby	Nebyly ohlášeny
F.P. TECHNIK s.r.o.	Luby	Oxidy dusíku, oxid uhelnatý, těkavé organické látky (VOC)

Zdroj: ČHMÚ, zpracování vlastní

Na území Mikroregionu jsou také využívány obnovitelné zdroje energie, a to zejména energie větrná. Na území obce Nový Kostel se nacházejí 2 větrné elektrárny a na území města Luby 1 větrná elektrárna.

Tabulka 15 Větrné elektrárny v obcích Mikroregionu Kamenné Vrchy k roku 2019

Lokalita	Výrobce	Typ elektrárny	Výkon (kW)	Počet	Celkový výkon (kW)	Rok instalace
Čížebná – Nový Kostel 1	Vítkovice	VE 315/2	315	1	315	2006
Čížebná – Nový Kostel 2	Tacke	TW 500	500	3	1500	2006
Opatov u Lubů – Luby	GE	GE 1,5s	1500	1	1500	2018

Zdroj: Česká společnost pro větrnou energii, zpracování vlastní

NAKLÁDÁNÍ S ODPADY, EKOLOGICKÉ ZÁTĚŽE

Většina obcí Mikroregionu využívá pro nakládání s odpady služeb společnosti Marius Pedersen a.s. Společnost zajišťuje sběr, svoz a odstraňování komunálního odpadu včetně odpadu vzniklého ze zeleně (tzv. bioodpad). Kromě běžného svozu komunálního odpadu jsou v obcích zavedeny systémy odděleného sběru odpadu (využitelných složek komunálního odpadu), a to nejčastěji formou separačních kontejnerů na sklo (čiré i barevné), plasty či papír. Vzhledem ke změnám z hlediska nákladů odpadového hospodářství pro obce by se bylo vhodné v následujícím období zaměřit na zavedení motivačních evidenčních systémů, který by občany motivoval k třídění využitelných složek komunálního odpadu, a tedy snížení množství směsného komunálního odpadu směřujícího na skládku.

V roce 2021 Mikroregion realizoval projekt „Pořízení kompostérů pro Svazek obcí Kamenné Vrchy“, který byl dotován z Operačního programu Životní prostředí ve výši 85 % z celkové částky. V rámci projektu byl pořízen štěpkovač, 198 ks kompostérů o objemu 1050 litrů a 14 ks kontejnerů na textilní materiál o objemu 2,5m³. Realizací projektu by mělo dojít o snížení produkce odpadů o cca 122 tun za rok.

Na území Mikroregionu pak jsou v Národní databázi brownfieldů evidovány 2 lokality. Konkrétně se jedná o areál Textilky Libocký důl v Lubech a o areál v Odřavě, na okraji katastrálního území místní části Potočiště.

OCHRANA PŘÍRODY A KRAJINY

Na území Mikroregionu Kamenné Vrchy se podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, nacházejí lokality obecné i zvláštní ochrany přírody. V rámci obecné ochrany přírody a krajiny je zahrnuta především ochrana významných krajinných prvků, územních systémů ekologické stability, přírodních parků a krajinného rázu.

Mezi tzv. zvláště chráněná území (ZCHÚ) řadíme velkoplošná ZCHÚ (národní parky a chráněné krajinné oblasti) a maloplošná ZCHÚ (národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky). Jedná se také o lokality NATURA 2000 – soustavy chráněných území vytvořená na základě jednotných principů na území států EU. Spadají do nich ptačí oblasti a evropsky významné lokality (EVL).

VÝZNAMNÉ KRAJINNÉ PRVKY

Mezi významné krajinné prvky (VKP) se řadí ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotné části krajiny, které utvářejí její typický vzhled nebo přispívají k udržení její stability. Ze zákona jsou významnými krajinnými prvky lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera a údolní nivy. Dále jsou jimi i jiné části krajiny, které příslušný orgán ochrany přírody zaregistruje podle §6 zákona, jako např. mokřady, stepní trávníky, remízky, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy. Mohou jimi být také cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků.

Na území Mikroregionu se nachází celkem 3 významné krajinné prvky, a to Zahrada Dětského domova Plesná, lokalita U Sorgenu (Třebeň) a Zámecký park Mostov (Odrava).

ÚZEMNÍ SYSTÉM EKOLOGICKÉ STABILITY (ÚSES)

Územní systém ekologické stability je podle zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, vzájemně propojený soubor přirozených i pozměněných, avšak přírodě blízkých ekosystémů, které udržují přírodní rovnováhu. Hlavním smyslem ÚSES je posílit ekologickou stabilitu krajiny zachováním nebo obnovením stabilních ekosystémů a jejich vzájemných vazeb. Cílem územních systémů ekologické stability je zejména:

- vytvoření sítě relativně ekologicky stabilních území ovlivňujících příznivě okolní, ekologicky méně stabilní krajinu,
- zachování či znovuoobnovení přirozeného genofondu krajiny,
- zachování či podpoření rozmanitosti původních biologických druhů a jejich společenstev (biodiverzity).

Území Mikroregionu Kamenné Vrchy je pokryto nadregionálními, regionálními i lokálními prvky ÚSES. Vyskytují se zde celkem 2 nadregionální biocentra a 3 nadregionální biokoridory. Ty doplňuje 8 regionálních biocenter a 8 regionálních biokoridorů.

Interakční prvky zprostředkovávají příznivé působení biocenter a biokoridorů na okolní krajinu. Prvky jsou většinou vázány na stávající porosty, vodní toky, polní cesty a jiné komunikace.

ZVLÁŠTĚ CHRÁNENÁ ÚZEMÍ

Jedná se o území přírodovědecky či esteticky velmi významná nebo jedinečná, která za ZCHÚ vyhlásil státní orgán a stanovil přitom podmínky jeho ochrany. Na území Mikroregionu Kamenné Vrchy není vyhlášeno žádné velkoplošné zvláště chráněné území (národní park, chráněná krajinná oblast).

Maloplošná zvláště chráněná území jsou v regionu zastoupena Národní přírodní rezervací Soos (rozloha 268,30 ha), Přírodní rezervace Děvín (rozloha 6,55 ha, obec Milhostov) a Národní přírodní památka Bublák a niva Plesné (rozloha 144,79 ha).

NATURA 2000

NATURA 2000 je soustava chráněných území, které vytvářejí na svém území podle jednotných principů všechny státy EU. Cílem této soustavy je zabezpečit ochranu těch druhů živočichů, rostlin a typů přírodních stanovišť, které jsou z evropského pohledu nejcennější, nejvíce ohrožené, vzácné či omezené svým výskytem jen na určitou oblast (endemické). Soustavu NATURA 2000 tvoří evropsky významné lokality (EVL) a ptačí oblasti.

Na území Kamenných Vrchů se nachází Evropsky významné lokality Soos (CZ0410150, rozloha 458,76 ha) a Ramena Ohře (CZ0410020, rozloha 291,15 ha).

KOEFICIENT EKOLOGICKÉ STABILITY

Koeficient ekologické stability (KES) představuje podíl ekologicky příznivých ploch a ploch, které zatěžují životní prostředí.

Pro zjištění stavu krajiny z hlediska její vyváženosti a rovnováhy (stability) se krajina oceňuje tzv. koeficientem ekologické stability. Ekologická stabilita představuje schopnost krajiny vyrovnávat samovolnými vnitřními mechanismy rušivé vlivy vnějších faktorů bez trvalého narušení přírodních mechanismů, systém se tedy brání změnám během působení cizího činitele zvenčí nebo se vrací po skončeném působení cizího činitele k normálu. Protože potenciálními nositeli ekologické stability krajiny jsou přirozené ekosystémy, racionální využívání krajiny nejen nevylučuje, ale nutně zahrnuje jejich trvalou existenci.

KES, který se vypočítá jako podíl ploch považovaných za ekologicky stabilní (lesní půda, vodní plochy a toky, trvalé travní porosty, pastviny a zahrady, ovocné sady, vinice, chmelnice) a ploch ekologicky nestabilních (orná půda a antropogenizované plochy – zastavěná území a ostatní plochy).

KES dosahuje nejvyšších hodnot v obci Velký Luh a ve městě Luby, kde lze krajinu označit za přírodní a přírodě blízkou s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur a nízkou intenzitou využívání krajiny člověkem.

Ve městech Plesná, Skalná a v obci Nový Kostel hodnoty KES indikují celkem vyváženou krajinu, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami.

V ostatních obcích jsou hodnoty KES nízké, což značí území intenzivně využívané, zejména zemědělskou velkovýrobou, oslabení autoregulačních pochodů v ekosystémech způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatkové energie.

Tabulka 16 Koeficient ekologické stability v obcích Mikroregionu Kamenné Vrchy k roku 2021

Obec	Křižovatka	Luby	Milhostov	Nebanice	Nový Kostel	Odrava	Plesná	Skalná	Třebeň	Velký Luh
Koeficient ekologické stability	0,5	3,1	0,6	0,4	1,3	0,4	1,4	1,5	0,5	6,4

Zdroj: ČSÚ, zpracování vlastní

10. CESTOVNÍ RUCH

Cestovní ruch má za cíl umožnit, organizovat a zpříjemnit osobám cestování, ať již rekreační či poznávací. Oblast Kamenných Vrchů má potenciál zejména pro pobytovou formu rekreace. Území je vhodné zejména pro pěší turistiku, cykloturistiku či rodinnou rekreaci.

V Mikroregionu Kamenné Vrchy se v současné době nachází celkem 65 nemovitých kulturních památek, které jsou zapsány v Ústředním seznamu kulturních památek ČR a které zasluhují největší ochranu. Převážná většina těchto památek má však spíše lokální význam.

Tabulka 17 Nemovité kulturní památky v obcích Mikroregionu Kamenné Vrchy k roku 2021

Obec	Kulturní památky	Počet
Křižovatka	Kostel sv. Kateřiny, Boží muka v Nové Vsi, Smírčí kříž tzv. Francouzský kámen, Venkovská usedlost č. p. 8 (Nová Ves)	4
Luby	Kaple Panny Marie, Hrobka rodiny Baštovy, Kostel sv. Ondřeje, Sloup se sochou Panny Marie	4
Milhostov	Tvrz – tvrziště, archeologické stopy (Hluboká), Sloup se sochou Panny Marie, Kostel sv. Mikuláše, Soubor tří kamenných křížů, Hraniční kříž I. a II., Venkovská usedlost č. p. 25, Krucifix (Vackovec),	7
Nebanice	Boží muka, Smírčí kříž (oboje Hartoušov), Kostel sv. Osvalda s farou	3
Nový Kostel	Tvrz – tvrziště, archeologické stopy (Božetín), Kamenný kříž, Kostel sv. Jiří a sv. Jiljí, Fara, Sýpka (vše Kopanina), Venkovský dům č. p. 12, Krucifix, Tvrz – tvrziště, archeologické stopy (vše Mlýnek), Venkovský dům č. p. 33, Kostel povýšení sv. Kříže, Sloup se sochou Panny Marie, Socha sv. Jana Nepomuckého, Tvrz – tvrziště, archeologické stopy (vše Nový Kostel), Dvorec (Spálená)	14
Odrava	Zámek Mostov, Socha sv. Jana Nepomuckého, Venkovská usedlost č. p. 7, Rovinné neopevněné sídliště, archeologické stopy	4
Plesná	Smírčí kříž (Lomnička), Evangelický kostel, Hrad Neuhaus (zřícenina), Soubor tří kamenných křížů	4
Skalná	Kostel sv. Šebestiána, Kostel sv. Jana Křtitele, Městský dům č. p. 125, Hrad Wildstein (zřícenina, vše Skalná), Špýchar (Kateřina), Kaple Panny Marie Matky Boží (Vonšov), Hrad Starý Rybník s areálem, zřícenina (Starý Rybník)	7
Třebeň	Nový Drahov (památková rezervace), Smírčí kříž, Zemědělský dvůr (oboje Dvorek), Venkovské usedlosti č. p. 1, 7, 10, 13, 14, Boží muka (vše Drahov), Venkovské usedlosti č. p. 9 a 19, Fara, Sloup se sochou Panny Marie, Kostel sv. Vavřince, Rovinné neopevněné	17

	sídlíště Třebeň II, Rovinné neopevňené sídlíště a raně středověké pohřebiště Třebeň I (vše Třebeň), Kaple sv. Máří Magdalény (Vokov)	
Velký Luh	Sousoší Nejsvětější Trojice	1

Zdroj: Národní památkový ústav, zpracování vlastní

V Mikroregionu se nachází také několik muzeí, konkrétně Stálá expozice historie města Luby, v Lubech lze navštívit také Sbírkou historických hudebních nástrojů. Muzeum v Plesné pak mapuje česko-bavorskou válečnou a poválečnou historii a společnou geologickou minulost, ve Skalně se pak nachází Muzeum zemědělské techniky, Hasičské muzeum a Geofyzikální muzeum - seismická expozice. Území obcí Skalná, Třebeň, Milhostov a Křižovatka pak obepíná Národní přírodní rezervaci Soos, kterou lze označit za největší turistické lákadlo. Zde mohou turisté navštívit muzeum s expozicí o přírodě rezervace a jejím okolí. Místní naučná stezka pak má délku 1,7 km na 9 panelech seznamuje s geologií, botanikou i zoologií tohoto zvláštního místa. Součástí naučné stezky je také geologický park a částečně zpřístupněná stanice pro záchranu živočichů. V lokalitě se nachází také muzejní úzkorozchodná dráha Kateřina, která slouží jako turistická atrakce. Na území Mikroregionu se pak nachází pouze jediné informační centrum, a to v Plesné. Vytvoření dalšího by tak stálo za zvážení.

Z přírodních památek lze kromě Soosu zmínit také Národní přírodní památku Bublák a niva Plesné či Přírodní rezervaci Děvín. Zmínit je samozřejmě nutné také Přírodní park Kamenné Vrchy, po kterém je Mikroregion pojmenován. K rekreačnímu koupání pak lze využít část rybníků, resp. zatopených lomů v některých obcích.

V Mikroregionu pak jsou také naučné stezky. První s názvem Naučná stezka Lubsko se nachází v Lubech a v okolí města, její délka je 9,6 km a 17 informačních panelů na stezce je zaměřeno na historii regionu i jeho přírodní bohatství. Druhá naučná stezka se nachází v Plesné a jmenuje se Lomnička. Na naučné stezce Lomničkou se turisté dozví o historii 4 zajímavých památek, a to Kostela Nejsvětějšího Srdce Páně, Rabínského domu, hřbitova a židovského hřbitova. Ve městě Skalná se nachází 3 přeshraniční naučné stezky vybudované v rámci projektu „Z hradu na zámek“. Dvě zavedou turisty do Svobodného státu Sasko do okolí malebné historické obce Schönberg s krásným zámekem. Stezky jsou okružní a lze je absolvovat oběma směry. Trasy jsou vhodné pro pěši i cykloturisty. Mimo poznání historie a současnosti navštívených míst krajina nabídne překrásnou zachovalou přírodu a mnoho dalších zážitků.

Region rovněž protíná poměrně hustá síť cyklotras, které však vedou zpravidla po komunikacích III. třídy, což není z hlediska bezpečnosti pro cyklisty ideální. Mikroregion jako celek i obce samotné plánují rozvoj cyklostezek, ideálně by tak mělo dojít k vytvoření uceleného úseku delší cyklostezky, která by protínala hned několik obcí Mikroregionu. Do budoucna Mikroregion zamýšlí doplnit v území také doprovodnou infrastrukturu pro (elektro)kola.

Český statistický úřad eviduje v obcích v rámci Mikroregionu celkem 10 hromadných ubytovacích zařízení. Ty doplňují zařízení menší jako chaty, chalupy, apartmány apod. Celkově tak nabídka ubytovacích kapacit není špatná, lehce horší situace je v oblasti kapacit stravovacích, zejména z hlediska kvality. Všeobecně počet ubytovacích a stravovacích zařízení v regionu v posledních letech stagnuje, na čemž měla však výrazný podíl pandemie Covid-19 a s ní související opatření. Rozvoj turistického ruchu bez budování většího počtu dalších hromadných ubytovacích kapacit tak je žádoucí, mj. by umožnil rozvoj služeb, které by poté byly k dispozici také pro občany obcí, resp. Mikroregionu. Pozitivní vliv by měl rozvoj cestovního ruchu samozřejmě také na nabídku pracovních míst v obcích.

11. PŘESHraniční SPOLUPRÁCE

Cykloturistická mapa česko-saského příhraničí

V průběhu roku 2012 byla vytvořena cykloturistická mapa česko-německého pohraničí jako informační nástroj pro rozvoj cestovního ruchu. Cykloturistická mapa zahrnuje území Svazku obcí Kamenné Vrchy a sousední území Svobodného státu Sasko. Projektovým partnerem bylo město Markneukirchen, jako turistické centrum přeshraničního území a svou vhodnou polohou vzhledem k řešenému území v ČR. Území mikroregionu Kamenné Vrchy a přeshraniční území Sasko má se svou zachovalou přírodou velký potenciál pro rozvoj turistického ruchu v oblasti pěší turistiky a cyklodopravy. Projekt vycházel z nedostatku informačních nástrojů a materiálů pro cykloturisty pro danou lokalitu a jako motivace k návštěvě sousedního území. Mapa byla realizována za finančního přispění Programu na podporu přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko 2007 – 2013. V roce 2015 byla s přispěvkem Karlovarského kraje tato mapa aktualizována a vylepšena.

Sommerlounge Fichtelgebirge

V roce 2016 realizoval projektový manažer Mgr. Richard Štěpánovský česko-bavorský projekt "Společné Smrčiny". Nositelem projektu byl Institut pro trvale udržitelný rozvoj, z. s. a bavorským partnerem byl Förderverein Fichtelgebirge e. V. Cílem projektu bylo prohloubení institucionální spolupráce a větší integrace Smrčin. Spolupráce probíhala i v roce 2017 a díky existujícím osobním vazbám došlo v roce 2018 ke spolupráci i se Svazkem obcí Kamenné vrchy. Mezi oběma subjekty tak dochází ke vzájemnému sdílení zkušeností a informací. Svazek rovněž prezentuje jednu z nejvýznamnějších a největších aktivit bavorského spolku – Sommerlounge Fichtelgebirge. Spolek Förderverein Fichtelgebirge e. V. realizuje každoročně akci Sommerlounge Fichtelgebirge, která má za cíl přátelské neformální setkání aktivních obyvatel, iniciativ, firem a dalších aktérů rozvíjejících Smrčiny. Jedná se prakticky o regionální veletrh prezentující současné úspěchy Smrčin a pestré plány různých subjektů do budoucna. Organizátoři každoročně mění místo konání této akce, čímž dochází i ke vzájemnému poznávání a návštěvám obcí a měst Smrčin. Svazek obcí Kamenné vrchy pomáhá s distribucí informací na české straně. Cílem všech zainteresovaných subjektů je maximálně propojovat společné pohoří Smrčin a odbourávat mentální hranice vnímání tohoto periferního hraničního území a naopak tuto „nevýhodu“ proměnit v atraktivní „výhodu“ území v atraktivním společném středoevropském prostoru.

Přes kopec

V roce 2019 byla obec Nebanice úspěšná a získala dotaci na realizaci projektu „Přes kopec“. V době adventu byla realizována poznávací cesta do bavorského příhraničí (Goldkronach, muzeum parních lokomotiv, Bayreuth...) a byla podpořena i akce rozsvícení Vánočního stromu v Nebanicích. Kvůli koronaviru se spolupráce pozastavila. Naštěstí se různá omezení zmírnila, a tak letos mohli bavorští partneři navštívit i Nebanice (soutěž ve vaření guláše). I občané Nebanic mohli opět vyrazit do Bavorska. Poznávací cesta se uskutečnila v sobotu 5. 9. 2020. V družební atmosféře se utužovaly vztahy mezi českými účastníky zájezdu i Bavoři z partnerského Goldkronachu. Díky tomuto projektu poznávají Bavoři i Češi jak zajímavá místa a jak zajímaví lidé se nachází nedaleko „přes kopec“. Projekt je spolufinancován z programu přeshraniční spolupráce Cíl EÚS Česká republika – Svobodný stát Bavorsko 2014 – 2020, resp. z Dispozičního fondu Euregia Egrensis

12. FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ

Pro zhodnocení stavu a rozvojových možností Mikroregionu Kamenné Vrchy je rozhodující ekonomická základna a celková finanční situace jednotlivých subjektů veřejného, podnikatelského i neziskového sektoru v obcích. Kapitola se zabývá finančním hospodařením svazku obcí. Finanční hospodaření jednotlivých obcí a měst je popsáno v jejich programech rozvoje (strategických dokumentech). Obecně však lze konstatovat, že hospodaření obcí a měst v rámci Mikroregionu je při pohledu na ukazatele celkové zadluženosti a pravidlo rozpočtové odpovědnosti dobré.

HOSPODAŘENÍ SVAZKU OBCÍ KAMENNÉ VRCHY

Financování činnosti Svazku je zajišťováno především transfery z různých úrovní veřejných rozpočtů.

Při pohledu na výsledky hospodaření Svazku obcí v posledních šesti letech je zjevné, že svazek hospodáří celkově s přebytkem. Rozpočty v letech 2016 a 2017 byly sice schodkové, ale pouze mírně, další čtyři roky byl rozpočet Svazku v přebytku, v roce 2020 dokonce velmi výrazně. Celkově tak lze označit hospodaření Svazku za bezproblémové.

Tabulka 18 Skutečný rozpočet Svazku obcí Kamenné Vrchy v letech 2016–2021 (v tisících Kč)

Rozpočet / Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nedaňové příjmy	0	0	0	0	0	0
Přijaté transfery	307	401	407	849	1 694	2 328
Celkové příjmy	307	401	407	849	1 694	2 328
Běžné výdaje	334	402	377	405	692	1 790
Kapitálové výdaje	0	0	0	380	0	308
Celkové výdaje	334	402	377	785	692	2 098
Saldo	-27	-1	30	64	1 002	230

Zdroj: MONITOR – Integrovaný portál Ministerstva financí, Svazek obcí Kamenné Vrchy, vlastní zpracování

13. SWOT ANALÝZA

SWOT analýza je analytickou metodou, jejíž podstatou je odhalení a současně vzájemné porovnávání vnitřních silných a slabých stránek a vnějších podmínek působících na Mikroregion. Jedná se o analýzu hlavních tendencí současného a budoucího vývoje. Výsledky SWOT analýzy slouží jako základ pro další analyzování Mikroregionu, vymezení problémových oblastí a zaměření rozvojového plánu Mikroregionu. Jejím akcentováním se zvyšuje pravděpodobnost budoucí realizace příhodných možností, a naopak se omezuje dopad pojmenovaných hrozeb.

Silné stránky (anglicky **Strenghts**)

- Popisují výhody a přednosti Mikroregionu.
- Odpovídají na otázku „*Co je na nás dobré?*“

Slabé stránky (anglicky **Weaknesses**)

- Popisují slabiny a nedostatky Mikroregionu.
- Odpovídají na otázku „*V čem máme rezervy?*“

Příležitosti (anglicky **Opportunities**)

- Popisují možnosti a šance pro budoucí rozvoj Mikroregionu.
- Odpovídají na otázku „*Co má pro nás potenciál?*“

Hrozby (anglicky **Threats**)

- Popisují rizika a potenciální ohrožení pro Mikroregion.
- Odpovídají na otázku „*Co nás může poškodit?*“

STRENGTHS (silné stránky) • Funkční spolupráce uvnitř Mikroregionu • Přebytkové hospodaření Mikroregionu • Nižší hodnota indexu stáří v porovnání s okresem Cheb a Karlovarským krajem • Dostatečná kapacita základních a mateřských škol • Česko-německá spolupráce • Možnosti využití v rámci cestovního ruchu	WEAKNESSES (slabé stránky) • Periferní poloha Mikroregionu v rámci ČR • Absence obchodů a služeb občanské vybavenosti v části Mikroregionu • Horší úroveň vzdělanosti obyvatel (vyšší podíly osob se základním či neukončeným vzděláním, příp. středním vzděláním bez maturity) • Dlouhodobě klesající počet obyvatel celkově v rámci Mikroregionu • Nižší intenzita bytové výstavby • Dostupnost zdravotních služeb • Dostupnost sociálních služeb
OPPORTUNITIES (příležitosti) • Turistický potenciál Mikroregionu • Rozvoj udržitelného turistického ruchu • Rozvoj cyklistické infrastruktury (cyklostezky, doplňková infrastruktura) • Příprava rozvojových ploch pro výstavbu bytů a rodinných domů • Pobídky pro investory • Zlepšení části technické (likvidace odpadních vod, výstavba optických sítí) a dopravní infrastruktury (místní komunikace, chodníky) • Energetické úspory ve veřejných budovách, využití obnovitelných zdrojů energie, energetická soběstačnost • Rozvoj v oblasti odpadového hospodářství (motivační systémy) • Opatření pro zadržování vody v krajině	THREATS (hrozby) • Vylidňování oblasti, „odliv mozků“ do bohatších regionů • Zvýšená zátěž na systém sociální péče • Zvyšující se nezaměstnanost • Uzavření školských zařízení v menších obcích • Nedostupnost bydlení (zejména pro mladé občany) • Úpadek kulturních a sportovních aktivit (spolků) mj. v důsledku přerušení činnosti během pandemie

NÁVRHOVÁ ČÁST

Návrhová část vychází z poznatků analytické části a SWOT analýzy. Reflektuje témata, která jsou pro další rozvoj obcí Mikroregionu stěžejní. Návrhová část postupuje od strategické vize ke konkrétním aktivitám.

VIZE PRO ROZVOJ MIKROREGIONU KAMENNÉ VRCHY

Dlouhodobá vize určuje představu o budoucnosti Mikroregionu, vyjadřuje, jak se budou jednotlivé obce společně rozvíjet a měnit. Strategická vize vychází zejména z poznatků analytické části. Realizace strategických priorit napomůže k naplnění této vize a zajistí tak kvalitní životní prostor pro obyvatele Mikroregionu Kamenné Vrchy.

Snadno dostupný Mikroregion v klidném prostředí s pěknou přírodou, jenž je přitažlivý pro rekreaci návštěvníků z ČR i ciziny. Region je kontinuálně rozvíjen realizací projektů na obnovu a rozvoj dotčených obcí a zároveň čerpá benefity z dobře fungující přeshraniční spolupráce. Mikroregion podporuje zdravý a kvalitní život všech obyvatel, spokojené bydlení, dostupné zdravotní a sociální služby, rozvoj místní ekonomiky, infrastruktury, školství, kultury a sportu.

STRATEGICKÉ CÍLE

Strategické cíle vychází z potřeb občanů Mikroregionu, definovaných problémů analytické části a vyjadřují žádoucí stav. Plnění cílů vede k postupné realizaci vize Mikroregionu Kamenné Vrchy.

Strategické cíle Mikroregionu Kamenné Vrchy:

- 1. Vysoká kvalita života**
- 2. Stabilizace a rozvoj lidského potenciálu**
- 3. Obnova a rozvoj venkovského prostředí**

K vytyčeným cílům byla posléze přiřazena jednotlivá opatření zaměřující se na pestrou škálu témat. Tato opatření odrážejí nejpalčivější problematiky v území nebo nedostatečně rozvinuté oblasti na základě výsledků analytické části a navazující SWOT analýzy. Zároveň se snaží vylepšovat i sféry, jež by do budoucna mohly znamenat hrozbu, pokud by zůstaly v současném stavu.

SEZNAM OPATŘENÍ A ROZVOJOVÝCH AKTIVIT

Mikroregion Kamenné Vrchy si stanovil strategické cíle, kterých chce dosáhnout do roku 2031, tedy definované na období 10 let.

Cíl 1. VYSOKÁ KVALITA ŽIVOTA	
Opatření	Název opatření
1.1	Podpora prevence ztráty bydlení
1.2	Podpora dostupnosti bydlení
1.3	Zajištění zdravotní péče
1.4	Zajištění sociální péče (zejména pro seniory)
1.5	Udržení základní vybavenosti

Cíl 2. STABILIZACE A ROZVOJ LIDSKÉHO POTENCIÁLU	
Opatření	Název opatření
2.1	Podpora přeshraniční spolupráce
2.2	Navázání spolupráce mezi školami
2.3	Modernizace odborných učeben
2.4	Podpora spolkové činnosti
2.5	Podpora zaměstnanosti

Cíl 3. OBNOVA A ROZVOJ VENKOVSKÉHO PROSTŘEDÍ	
Opatření	Název opatření
3.1	Spolupráce na společných projektech
3.2	Rozvoj technické a dopravní infrastruktury
3.3	Rozvoj cyklodopravy
3.4	Rozvoj sportovní a volnočasové infrastruktury
3.5	Aktivity pro zadržování vody v krajině
3.6	Aktivity pro zvýšení energetické soběstačnosti

IMPLEMENTAČNÍ ČÁST

Účelem implementace je zajistit úspěšné zavedení strategie do praxe řízení Mikroregionu. Představuje popis přístupů a postupů, které umožní realizovat aktivity definované v návrhové části.

Cílem implementační části rozvojové strategie je nastavení vhodných mechanismů a procesů pro vyhodnocování a kontrolu plnění cílů, zodpovědnosti a procesních úkonů jednotlivých subjektů zodpovědných za provádění a kontrolu naplňování cílů strategického plánu, zajištění návaznosti strategického plánu a akčních plánů na rozpočty a rozpočtové výhledy obcí, nastavení podmínek pro návaznost strategického plánu na projektové a procesní řízení a organizační strukturu Mikroregionu, identifikace zdrojů financování, systém vyhodnocování dopadů realizovaných projektů na plnění cílů strategického plánu.

IMPLEMENTACE STRATEGIE ROZVOJE MIKROREGIONU 2022–2031

V rámci naplňování Strategie rozvoje Mikroregionu pro léta 2022–2031, budou pro jednotlivé roky připravovány Akční plány jednotlivých obcí, které budou ve struktuře navržených cílů a opatření konkretizovat jednotlivé aktivity k provedení v rámci aktuální situace v obcích, a s ohledem na dostupné finanční prostředky, a to vlastní i dostupné v rámci dotačních příležitostí.

MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

Monitorování a hodnocení plnění jednotlivých aktivit a jejich příspěvku k dosažení cílů Strategie rozvoje Mikroregionu pro léta 2022–2031 bude probíhat v kontextu zpracování dvouletých zpráv o naplňování cílů Strategie rozvoje Mikroregionu. Na konci platnosti dokumentu bude zpracována Závěrečná zpráva o naplnění Strategie rozvoje Mikroregionu, která bude sloužit také jako podklad dalšího plánování rozvoje Mikroregionu prostřednictvím strategického dokumentu pro navazující období.

AKTUALIZACE

S ohledem na dynamicky se měnící vnější i vnitřní prostředí Mikroregionu bude dokument Strategie rozvoje Mikroregionu průběžně revidován a v případě potřeby bude některá z jeho částí či celý dokument aktualizován. Podnětem k aktualizaci mohou být zejména neočekávané a výrazné změny ve vnějších a vnitřních podmínkách ovlivňujících rozvoj obcí či celého Mikroregionu, ale také výsledky naplňování cílů strategií rozvoje jednotlivých obcí či naplňování cílů Strategie rozvoje Mikroregionu.

Celý dokument by měl být aktualizován nejpozději v roce 2031 formou zpracování navazujícího dokumentu.

FINANCOVÁNÍ REALIZACE STRATEGIE

Primárním zdrojem pro financování aktivit je rozpočet Mikroregionu. S ohledem na jeho výši a náročnost realizovaných aktivit, bude žádoucí, aby Mikroregion byl schopen zajistit rovněž prostředky externího financování. Pro realizaci vytipovaných aktivit tedy bude vhodné využít dotačních schémat například z prostředí Evropské unie, státního nebo krajského rozpočtu.

PLÁN KOMUNIKACE PROCESU STRATEGICKÉHO PLÁNOVÁNÍ

Důležitým prvkem realizace rozvojové strategie je komunikace s širokou veřejností a vedoucích představitelů Mikroregionu, obcí, včetně zástupců místních organizací a podnikatelů.

Kontinuálně budou realizovány prezentace průběžných a finálních výstupů strategického plánu před odbornou a laickou veřejností.

Pro komunikaci budou využity zejména webové stránky Mikroregionu. Případně přímá komunikace na zasedání Mikroregionu nebo projednání na veřejných setkáních.

VAZBA NA OPERAČNÍ PROGRAMY PRO OBDOBÍ 2021-2027

Důležitou součástí rozvojové strategie, jak z pohledu priorit, tak z pohledu možného financování, je návaznost na evropské strukturální a investiční fondy pro rozpočtové období EU 2021–2027. Tato kapitola tak přináší shrnutí informací z návrhů relevantních operačních programů s platností k datu zpracování této strategie.

OPERAČNÍ PROGRAM JAN AMOS KOMENSKÝ

Specifický cíl 2.1 Zlepšení přístupu k inkluzivním a kvalitním službám v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního učení pomocí rozvoje infrastruktury

Příklady typových podporovaných aktivit:

- rekonstrukce a adaptace nevyhovujících vzdělávacích prostor (včetně vybavení) pro potřeby studentů se specifickými potřebami;
- zpřístupnění prostor (i ubytovacích) pro studenty se SP (typově bezbariérovost);
- nová výstavba pro vysoce prioritní projekty v oblasti vysokoškolského vzdělávání;
- modernizace výukových prostor (i terénních výukových zařízení – např. skleníky, venkovní výukové prostory – a prostor pro kolaborativní učení – např. tvořivé prostory) podporujících aplikace a zavádění nových výukových metod; pořízení studijních pomůcek a informačních zdrojů pro nové metody výuky.

Hlavními cílovými skupinami jsou mj.:

- **studenti se specifickými potřebami;**
- **žáci ZŠ a SŠ.**

Specifický cíl 2.2 Zvýšit kvalitu, účinnost a relevantnost systémů vzdělávání a odborné přípravy na trhu práce, aby se podpořilo získávání klíčových kompetencí včetně digitálních dovedností

Příklady typových podporovaných aktivit:

Regionální vzdělávání

Proměna obsahu vzdělávání:

- podpora pregramotností v předškolním vzdělávání;
- rozvoj klíčových kompetencí;
- podpora všeobecné složky vzdělání s důrazem na zajištění kvality na všech úrovních vzdělávání;
- inovace ve výuce a modernizace vyučovacích metod a forem vedoucích k rozvoji kritického a kreativního myšlení dětí, žáků a studentů a posílení formativního hodnocení;
- rozvoj digitální gramotnosti a informatického myšlení;
- podpora STEM dovedností a základních odborných znalostí na ZŠ a SŠ;
- rozšíření a zajištění kvality výuky v cizích jazycích;
- rozvoj podnikavosti a podnikatelských dovedností ve školách;
- rozvoj kariérového poradenství;

- podpora spolupráce škol se zaměstnavateli a sociálními partnery při přípravě a realizaci výuky včetně praktické výuky v mimoškolním prostředí;
- podpora identifikace a nástrojů řešících genderové nerovnosti ve vzdělávání;
- podpora škol a školských zařízení vedoucí ke zvýšení schopnosti realizovat celoživotní učení;
- podpora otevřeného vzdělávání;
- propojování formálního a neformálního (včetně zájmového) vzdělávání včetně tvorby podpůrných profesionálních sítí;
- vytvoření podmínek pro zvýšení možnosti účasti dětí, žáků a studentů v mezinárodních programech.

Pedagogičtí pracovníci:

- zajištění systému podpory profesního rozvoje vedoucích pracovníků škol a školských zařízení se zaměřením na kvalitu;
- podpora komplexního profesního rozvoje pedagogických a akademických pracovníků prostřednictvím uceleného systému podpory, který zahrnuje všechny oblasti tzv. profesionalizačního kontinua;
- podpora účasti zaměstnanců ve vzdělávání na méně využívaných formách a tématech jejich dalšího vzdělávání;
- zajištění komplexní podpory pedagogického leadershipu a odborných kapacit v oblasti využití digitálních technologií ve vzdělávání;
- podpora alternativních vzdělávacích cest k získání pedagogické kvalifikace (doplňující pedagogické studium);
- podpora získávání a doplnění odborné kvalifikace neaprobovaných učitelů zejména v základním a středním vzdělávání;
- vytvoření podmínek pro zvýšení možnosti účasti zaměstnanců ve vzdělávání na vzdělávacích programech v systému dalšího vzdělávání, včetně účasti na mezinárodních aktivitách.

Řízení vzdělávání:

- podpora procesů akčního plánování rozvoje vzdělávání v územích a funkční spolupráce v územích;
- zlepšení dostupnosti datové základny pro všechny aktéry ve všech typech a formách vzdělávání;
- posílení systému VaV v oblasti vzdělávání a podpora pedagogického výzkumu v oblasti modernizace cílů, obsahu a metod vzdělávání, podmínek práce pedagogických pracovníků, struktury a řízení vzdělávací soustavy včetně ověření a využití nových poznatků;
- podpora vzniku opatření vedoucích ke snižování administrativní zátěže škol a školských zařízení;
- podpora vzniku opatření, která povedou k úzké profesní spolupráci mezi školami a VŠ vzdělávajícími učiteli se zaměřením na oblast pedagogických praxí;
- podpora zapojení škol do mezinárodních vzdělávacích programů za účelem získávání zkušeností a přenosu inovativních metod.

Hlavními cílovými skupinami jsou mj.:

- **pedagogičtí a nepedagogičtí pracovníci;**
- **vedení škol a školských zařízení a zřizovatelé;**
- **úředníci územních samosprávných celků,**
- **rodiče dětí a žáků (případně zákonní zástupci), veřejnost;**

Specifický cíl 2.3 Podporovat rovný přístup ke kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání a odborné přípravě a jejich úspěšnému ukončení, a to zejména pro znevýhodněné skupiny, od předškolního vzdělávání a péče, přes všeobecné vzdělávání a odborné vzdělávání a přípravu až po terciární úroveň, jakož i vzdělávání a studium dospělých včetně usnadnění vzdělávací mobility pro všechny

Příklady typových podporovaných aktivit:

Regionální vzdělávání

Rovnost ve vzdělávání:

- snížení nerovnosti v kvalitě vzdělávání mezi jednotlivými školami i uvnitř škol;
- podpora nástrojů sloužících k prevenci vzniku segregovaných škol;
- podpora změn v procesu vzdělávání se zohledněním individuálních potřeb a schopností každého jednotlivce;
- vytváření bezpečného a stimulujícího prostředí motivujícího všechny děti, žáky, studenty a další účastníky vzdělávání k učení v průběhu celého života;
- podpora včasné identifikace a vnitřní diferenciací především v jednotlivých třídách, která umožní každému žákovi a studentovi plně rozvinout své schopnosti ve společnosti všech svých vrstevníků za cílené podpory nadaných dětí, žáků a studentů;
- zlepšení vzdělávacího prostředí na všech typech škol, a to ve vazbě na snížení předčasných odchodů ze vzdělávání, zlepšení vzdělávacích výsledků a zvýšení motivace a celkové osobní pohody žáků, studentů a učitelů;
- podpora nástrojů vedoucích ke zvýšení účasti dětí pocházejících ze sociálně znevýhodňujícího prostředí v předškolním vzdělávání, cíleně nástrojů vedoucích ke zvýšení účasti těchto dětí v předškolním vzdělávání;
- podpora nástrojů k eliminaci předčasných odchodů ze vzdělávání a předčasného ukončování školní docházky (např. výchovné, kariérní poradenství, prevence sociálně patologických jevů);
- podpora nediskriminačního přístupu k digitálním vzdělávacím zdrojům, prevence tzv. digitální propasti;
- cílená podpora dětem, žákům a studentům se speciálními vzdělávacími potřebami včetně socioekonomicky znevýhodněných a kulturně odlišných;
- cílená podpora dětem a žákům s odlišným mateřským jazykem a jejich začleňování do vzdělávání;
- podpora spolupráce škol s rodinami dětí a žáků a budování kapacit ve školách a školských zařízeních pro práci s rodinami, tj. podpora sociálních pedagogů, školních asistentů a ostatních pracovních pozic vytvářejících podporu pro učitele a pedagogické pracovníky;
- podpora aktivit vedoucích k eliminaci neodůvodněně vysoké absence dětí a žáků ve školách zejména prostřednictvím spolupráce škol s rodinami dětí a žáků;

- podpora nástrojů k usnadnění přechodu zájemců a uchazečů (i zdravotně a sociálně znevýhodněných) ze středního do terciárního vzdělávání;
- zajištění rozmanité, dostupné a kvalitní nabídky neformálního a zájmového vzdělávání včetně pohybových aktivit a výchovy ke zdraví a zdravému životnímu stylu.

Pedagogičtí pracovníci:

- vytvoření a implementace systému opatření podporujících pozitivní a tvůrčí klima ve škole a školském zařízení;
- podpora kompetencí pedagogických pracovníků ve včasné identifikaci dětí a žáků s výukovými obtížemi, nadaných a v oblasti prevence sociálně patologických jevů;
- podpora kompetencí pedagogických pracovníků a dalších pracovníků ve vzdělávání odpovídající aktuálním potřebám vývoje vzdělávací soustavy, a to zejména využívání potenciálu pedagogické diagnostiky a tomu odpovídající vzdělávací a výchovné strategie, formativního hodnocení a sebehodnocení;
- budování kultury práce s pozitivní i negativní zpětnou vazbou, implementace zásad formativního hodnocení do praxe škol;
- vytvoření organizačních a systémových podmínek pro zvýšení možnosti účasti zaměstnanců ve vzdělávání na vzdělávacích programech v systému dalšího vzdělávání;
- podpora nastavení systému dalšího vzdělávání tak, aby napomáhal diagnostice vzdělávacích potřeb školy a jejich učitelů a dokázal je z větší míry saturovat on-site;
- podpora pedagogických pracovníků pro využívání vzdělávacího potenciálu v muzeích a galeriích.

Řízení vzdělávání:

- posílení dlouhodobého budování systematizované datové základny pro sledování užitečnosti a účinnosti konkrétních opatření na snížení nerovnosti a zvýšení spravedlivosti v přístupu ke vzdělávání;
- realizace mezinárodních šetření výsledků žáků a názorů a postojů učitelů a ředitelů škol;
- podpora analytické činnosti vyhodnocující efektivitu nástrojů ke snižování nerovností v přístupu ke vzdělávání, která umožní jejich evaluaci v čase od úrovně národní až po jednotlivé školy a komparaci získaných poznatků v mezinárodním kontextu;
- zvýšení prostupnosti existujících informačních systémů mezi institucemi vzdělávací soustavy s cílem snadného a efektivního sdílení a využívání dat, informací a analýz nezbytných pro dosažení rovného přístupu ke kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání.

Hlavními cílovými skupinami jsou mj.:

- **pedagogičtí pracovníci;**
- **vedení škol a školských zařízení a zřizovatelé;**
- **rodiče dětí a žáků (případně zákonní zástupci)**

OPERAČNÍ PROGRAM ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Specifický cíl 1.1 Podpora opatření v oblasti energetické účinnosti

V rámci specifického cíle budou podporovány aktivity spojené se **snížováním energetické náročnosti veřejných budov a veřejné infrastruktury**. Jedná se především o:

- snížení energetické náročnosti veřejných budov a veřejné infrastruktury,
- snížení energetické náročnosti systémů technologické spotřeby energie,
- výstavbu nových veřejných budov, které budou splňovat parametry pro pasivní nebo plusové budovy.

V rámci cíle realizovat komplexní projekty budou jako doprovodné aktivity podporovány i opatření sledující:

- zlepšení kvality vnitřního prostředí budov,
- zvýšení adaptability budov/infrastruktury na změnu klimatu.

Hlavní cílovou skupinou jsou **veřejné subjekty**.

Jedná se převážně o obce, kraje a jejich organizace jako jsou např. školy, kulturní a sportovní zařízení dále pak o vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, obchodní společnosti vlastněné ze 100 % veřejným subjektem, státní podniky, organizační složky státu apod.

Vedle veřejných subjektů je podpora cílena i na **spolky**, církve, fundace, ústavy apod.

Specifický cíl 1.2 Podpora energie z obnovitelných zdrojů

V rámci specifického cíle budou podporovány aktivity spojené se **zvyšováním využití obnovitelných zdrojů energie**. Jedná se především o:

- výstavbu a rekonstrukci obnovitelných zdrojů energie pro veřejné budovy,
- výstavbu a rekonstrukci obnovitelných zdrojů energie pro zajištění dodávek systémové energie ve veřejném sektoru,
- výměnu nevyhovujících spalovacích zdrojů na tuhá paliva a pořízení domovních předávacích stanic

Hlavní cílovou skupinou jsou **veřejné subjekty**.

Jedná se převážně o obce, kraje a jejich organizace jako jsou např. školy, kulturní a sportovní zařízení dále pak o vysoké školy, veřejné výzkumné instituce, obchodní společnosti vlastněné ze 100 % veřejným subjektem, státní podniky, organizační složky státu apod.

Vedle veřejných subjektů je podpora cílena i na **spolky**, církve, fundace, ústavy apod. Pro oblast výměny nevyhovujících spalovacích zdrojů jsou cílovou skupinou **domácnosti** s tím, že podpora bude poskytována prostřednictvím krajských úřadů.

Specifický cíl 1.3 Podpora přizpůsobení se změnám klimatu, prevence rizik a odolnosti vůči katastrofám

V rámci specifického cíle budou podporovány zejména aktivity směřující k předcházení a ke zvýšení odolnosti vůči **povodním, sesuvům půdy a suchu**. Podporovány budou také aktivity směřující ke zvýšení **povědomí o změně klimatu**.

V oblasti **přizpůsobení se na suchu a povodňové prevence** budou podporována zejména opatření v krajině a zastavěném území:

- tvorba nových a obnova stávajících přírodně blízkých vodních prvků v krajině včetně intravilánu;
- tvorba nových a obnova stávajících vegetačních prvků a struktur, včetně opatření proti vodní a větrné erozi;
- úprava lesních porostů směrem k přirozené struktuře a druhové skladbě za účelem posílení jejich stability;
- zakládání a obnova veřejné sídelní zeleně;
- odstranění či eliminace negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině;
- realizace protipovodňových opatření;
- realizace opatření ke zpomalení odtoku, vsaku, retenci a akumulaci srážkové vody vč. jejího dalšího využití, zelených střech a opatření na využití šedé vody a infiltrace povrchových vod do vod podzemních;
- zpracování studií a plánů (studie systémů sídelní zeleně, studie odtokových poměrů urbanizovaných území a vsakovacích map, územní studie krajiny, plán územního systému ekologické stability);
- podpora preventivních opatření proti povodním a suchu
- podpora povodňové operativy, zvyšování kapacit pro reakce obcí na povodně technickými prostředky, zvyšování povědomí obyvatel o povodňovém riziku, zvyšování resilience citlivých objektů před povodněmi;
- uvolňování území ohrožených povodněmi k tvorbě povodňových parků;

V oblasti **sesuvů půdy** bude podporována zejména:

- obnova stability svahů, stabilizace a sanace extrémních svahových nestabilit vzniklých v důsledku přírodních jevů.

V oblasti **zvyšování povědomí o změně klimatu** budou podporovány zejména:

- investice do modernizace vzdělávacích environmentálních center.

Hlavními cílovými skupinami jsou mj.: **obce a jiné veřejné subjekty** pro opatření realizované v intravilánech.

Specifický cíl 1.4 Podpora udržitelného hospodaření s vodou

V rámci specifického cíle budou podporovány zejména aktivity směřující ke **zvýšení jakosti povrchové i podzemní vody** a ke **zlepšení zásobování obyvatel pitnou vodou**.

V oblasti **jakosti vody** bude podporováno zejména:

- dobudování a výstavba čistíren odpadních vod,
- intenzifikace čistíren odpadních vod za účelem zvýšeného odstraňování specifického znečištění,
- dobudování a modernizace kanalizací,
- opatření omezující vypouštění odpadních vod z odlehčení na kanalizaci (akumulační nádrže, retenční nádrže, chemické předčištění apod.).

V oblasti **zásobování pitnou vodou** bude podporována zejména:

- výstavba a modernizace vodovodních přívaděčů a vodovodních řadů,
- výstavba a intenzifikace úpraven pitné vody,
- doplnění technologií pro odstraňování specifických polutantů,
- výstavba, intenzifikace nebo revitalizace stávajících vodních zdrojů.

Hlavními cílovými skupinami jsou **obce jako vlastníci vodohospodářské infrastruktury**. Může se jednat o **samotné obce, jejich svazky nebo obchodní korporace vlastněné veřejnými subjekty z alespoň 50 %**.

Specifický cíl 1.5 Podpora přechodu k oběhovému hospodářství

V rámci specifického cíle budou podporovány zejména aktivity vedoucí k **přechodu na principy oběhového hospodářství a zlepšení uplatňování hierarchie nakládání s odpady**, a to prostřednictvím investic zejména do prevence vzniku, znovuvyužití a recyklace odpadu.

V oblasti **prevence vzniku odpadů** budou podporovány zejména:

- kompostéry pro předcházení vzniku komunálních odpadů,
- RE-USE centra pro opětovné použití výrobků včetně aktivit pro opravy a prodlužování životnosti výrobků, podpora prevence vzniku textilního a oděvního odpadu,
- budování infrastruktury potravinových bank,
- podpora prevence vzniku odpadů z jednorázového nádobí nebo jednorázových obalů.

V oblasti **materiálového a energetického využití odpadů** bude podporována zejména:

- výstavba a modernizace sběrných dvorů, doplnění a zefektivnění systému odděleného sběru/svozu zejména komunálních odpadů včetně podpory door-to-door systémů a zavádění systémů PAYT ("Pay-as-You-Throw"),
- podpora třídících a dotřídňovacích systémů (včetně úpravy) pro separaci ostatních odpadů,
- budování zařízení pro úpravu a zpracování čistírenských odpadních kalů z čistíren odpadních vod včetně úpravy vyčištěných odpadních vod pro jejich opětovné využívání,
- výstavba a modernizace zařízení pro materiálové využití odpadů,
- výstavba a modernizace zařízení pro energetické využití odpadů včetně překládacích stanic,
- budování a modernizace zařízení pro chemickou recyklaci odpadů,
- budování a modernizace zařízení pro sběr a nakládání s nebezpečnými odpady.

Hlavními cílovými skupinami jsou mj.:

- **obce** jako původci komunálního odpadu, přičemž se může jednat o **samotné obce, jejich svazky nebo obchodní korporace vlastněné veřejnými subjekty**;

INTEGROVANÝ REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM

Specifický cíl 1.1: Využití přínosů digitalizace pro občany, podniky a vlády

Aktivity směřující k naplnění tohoto specifického cíle:

- Elektronizace vybraných služeb veřejné správy
 - eEducation
 - eCulture
 - eHealth
 - eInclusion
 - eJustice
 - eProcurement
 - elektronizace agend stavebního práva, aj.
- Rozšíření propojeného datového fondu
- opatření k zajištění kvalitního naplnění základních registrů a elektronizaci datových fondů jednotlivých agendových informačních systémů, dobudování potřebné infrastruktury,
- pořizování nových datových sad prostorových a dalších dat, zvýšení dostupnosti a kvality či rozsahu stávajících datových sad prostorových a dalších dat a služeb na těchto datech založených.
- Integrace elektronických služeb veřejné správy a informací o službách veřejné správy na portál gov.cz
- Opatření vedoucí k intenzivnímu využívání existujících bezpečných systémů elektronické identifikace
- Publikace dat veřejné správy jako OpenData
- Rozvoj neveřejné sítě infrastruktury veřejné správy a rozvoj backofficových služeb prostřednictvím Centrálního místa služeb („CMS“) a rozvoj backofficových služeb veřejné správy v CMS a přístupu k nim prostřednictvím Komunikační infrastruktury veřejné správy a neveřejných sítí veřejné správy
- Vytvoření eGovernment cloud
- Kybernetická bezpečnost
- realizace technických bezpečnostních opatření podle § 5 odst. 3 zákona o kybernetické bezpečnosti a mezinárodních standardů a norem v oblasti bezpečnosti informací.
- Transakční portálová řešení s využitím zaručené elektronické identity
- Automatizace zpracování digitálních dat (robotizace)
- Centralizace, standardizace a sdílení elektronických služeb veřejné správy

Typy příjemců mj.

- **obce**
- **organizace zřizované nebo zakládáné obcemi**

Specifický cíl 2.1: Podpora udržitelné multimodální městské mobility

Aktivity směřující k naplnění tohoto specifického cíle:

- Nízkoemisní a bezemisní vozidla pro veřejnou dopravu
 - nákup silničních bezemisních vozidel k poskytování veřejných služeb v přepravě cestujících, využívajících alternativní energie elektřiny nebo vodíku;
 - nákup bezemisních drážních vozidel k poskytování veřejných služeb v přepravě cestujících v městské hromadné dopravě (tramvají nebo trolejbusů);
 - nákup silničních nízkoemisních vozidel k poskytování veřejných služeb v přepravě cestujících, využívajících alternativní palivo biometan.
- Plnicí a dobíjecí stanice pro veřejnou dopravu
 - výstavba dobíjecích stanic nebo vodíkových plnicích stanic pro silniční a drážní (tramvaje a trolejbusy) bezemisní vozidla poskytující veřejné služby v přepravě cestujících;
 - výstavba plnicích stanic pro silniční nízkoemisní vozidla poskytující veřejné služby v přepravě cestujících a využívající alternativní palivo biometan.
- Telematika pro veřejnou dopravu
 - zavedení nebo modernizace monitorovacích, řídicích, preferenčních a kooperativních systémů pro veřejnou dopravu;
 - zavedení nebo modernizace informačních systémů pro cestující ve veřejné dopravě;
 - zavedení nebo modernizace odbavovacích a platebních systémů ve veřejné dopravě;
 - zavedení systémů pro autonomní mobilitu ve veřejné dopravě;
 - zavedení systémů pro služby inteligentní mobility založené na veřejné dopravě.
- Multimodální osobní doprava ve městech a obcích
 - výstavba a modernizace přestupních terminálů pro veřejnou dopravu;
 - výstavba a modernizace parkovacích systémů zajišťujících přestup na veřejnou dopravu (P+R, K+R, B+R);
 - realizace preferenčních opatření a zvyšování kapacity veřejné dopravy stavebními úpravami silnic a místních komunikací.
- Bezpečnost v dopravě (s primární vazbou na pěší dopravu)
 - výstavba, modernizace a rekonstrukce komunikací pro pěší v trase nebo v křížení pozemní komunikace s vysokou intenzitou dopravy;
 - zvyšování bezpečnosti pěší a automobilové dopravy stavebními úpravami v nehodových lokalitách;
 - zvyšování bezpečnosti pěší a automobilové dopravy rekonstrukcí mostů v trase místní komunikace s vysokou intenzitou dopravy.

- Infrastruktura pro cyklistickou dopravu
 - výstavba, modernizace a rekonstrukce vyhrazených komunikací pro cyklisty sloužících k dopravě do zaměstnání, škol a za službami, včetně doprovodné infrastruktury;
 - výstavba, modernizace a rekonstrukce vyhrazených komunikací pro cyklisty na hlavních trasách cyklistické dopravy v České republice, včetně doprovodné infrastruktury;
 - realizace doprovodné cyklistické infrastruktury při vyhrazených komunikacích pro cyklisty s vysokou intenzitou dopravy.

Typy příjemců mj.

- obce
- dobrovolné svazky obcí
- organizace zřizované nebo zakládáné obcemi
- organizace zřizované nebo zakládáné dobrovolnými svazky obcí

Specifický cíl 2.2: Posílení ochrany přírody, biologické rozmanitosti, zelené infrastruktury v městském prostředí a snížení znečištění

Aktivita směřující k naplnění tohoto specifického cíle:

- Revitalizace veřejných prostranství – staveb krajinářské architektury s budováním zelené infrastruktury měst a obcí (např. parky, náměstí, městské třídy a uliční prostory, na sídlištích), včetně modernizace technické infrastruktury v řešených veřejných prostranstvích
 - realizace zelené infrastruktury a souvisejících opatření nezbytných pro její rozvoj a pro zlepšení kvality veřejných prostranství (např. povrchy a podloží veřejných prostranství umožňující lepší zasakování srážkové vody, retenční a akumulární nádrže, prokořeneňovací buňky stromů, výsadba vegetace, průlehy, vodní prvky, vodní plochy, městský mobiliář, herní prvky, dětská a workoutová hřiště, veřejné osvětlení, veřejné toalety);
 - revitalizace nevyužívaných ploch, kde budou budována veřejná prostranství a zelená infrastruktura.

Typy příjemců mj.:

- obce
- organizace zřizované nebo zakládáné obcemi

Specifický cíl 4.1: Zlepšení přístupu k inkluzivním a kvalitním službám v oblasti vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního učení pomocí rozvoje infrastruktury

Aktivity směřující k naplnění tohoto specifického cíle:

- **Mateřské školy**
 - zajištění dostatečných kapacit v MŠ na území správního obvodu obce s rozšířenou působností, kde byla na základě analýzy obsazenosti MŠ a demografického vývoje identifikována nedostatečná kapacita MŠ;
 - zvyšování kvality podmínek v MŠ pro poskytování vzdělávání, včetně vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami s ohledem na zajištění hygienických požadavků u MŠ, kde jsou nedostatky identifikovány krajskou hygienickou stanicí (např. formou změny vnitřního uspořádání výukových prostor v MŠ, aby mohlo dojít k postupnému snižování počtu dětí ve třídě a tím ke zvyšování kvality předškolního vzdělávání, zajištění kapacit MŠ s ohledem na hygienické požadavky, modernizace hygienického zázemí MŠ, zajištění bezbariérovosti, úprava zázemí a venkovních prostor MŠ).
- **Základní školy**
 - podpora vybudování a vybavení odborných učeben ZŠ ve vazbě na přírodní vědy, polytechnické vzdělávání, cizí jazyky, práci s digitálními technologiemi pro formální, zájmové a neformální vzdělávání a celoživotní učení;
 - budování vnitřní konektivity škol;
 - vybudování zázemí pro školní poradenská pracoviště a pro práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (např. klidové zóny, reedukační učebny);
 - budování zázemí pro pedagogické i nepedagogické pracovníky škol vedoucí k vyšší kvalitě vzdělávání ve školách (např. kabinety);
 - vytvoření vnitřního i venkovního zázemí pro komunitní aktivity při ZŠ vedoucí k sociální inkluzi (např. veřejně přístupné prostory pro sportovní aktivity, knihovny, společenské místnosti), které by po vyučování sloužilo jako centrum vzdělanosti a komunitních aktivit;
 - budování zázemí pro školní družiny a školní kluby umožňující zvyšování kvality poskytovaných služeb.
- **Zájmové a neformální vzdělávání a celoživotní učení**
 - podpora vybudování a vybavení odborných prostor ve vazbě na přírodní vědy, polytechnické vzdělávání, cizí jazyky, práci s digitálními technologiemi v zařízeních pro zájmové a neformální vzdělávání a celoživotní učení, např. pro střediska volného času, domy dětí a mládeže, vyjma škol zapsaných ve školském rejstříku.
- **Školská poradenská zařízení, vzdělávání ve školách a třídách zřízených dle § 16 odst. 9 školského zákona a střediska výchovné péče**
 - vybudování nebo úpravy zázemí pro poskytování služeb školských poradenských zařízení – pedagogicko-psychologických poraden a speciálně pedagogických center – podle § 116 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů;
 - opatření umožňující přechod žáků do hlavního vzdělávacího proudu a samostatný způsob života (např. dílny pro ergoterapii, cvičné byty);
 - vybudování nebo úpravy zázemí pro poskytování preventivně-výchovné péče dle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve

školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, předcházející umístění dítěte do ústavní nebo ochranné výchovy.

Typy příjemců mj.

- **právnícké osoby vykonávající činnost škol a školských zařízení (školské právnícké osoby)**
- **obce**
- **dobrovolné svazky obcí**
- **organizace zřizované nebo zakládáné obcemi**

Specifický cíl 4.2: Posílení sociálně-ekonomické integrace marginalizovaných komunit, migrantů a znevýhodněných skupin pomocí integrovaných opatření včetně bydlení a sociálních služeb

Aktivita směřující k naplnění tohoto specifického cíle:

- **Infrastruktura sociálních služeb**
 - sociální služby poskytované podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů („zákon o sociálních službách“).
- **Deinstitucionalizace sociálních služeb za účelem sociálního začleňování**
 - deinstitucionalizace sociálních služeb pro osoby se zdravotním postižením, seniory a osoby s mentálním postižením.
- **Sociální bydlení**
 - pořízení a adaptace bytů, bytových domů a nebytových prostor pro potřeby sociálního bydlení a pořízení nezbytného základního vybavení.

Typy příjemců mj.:

Aktivita infrastruktura sociálních služeb a deinstitucionalizace sociálních služeb:

- **obce**
- **organizace zřizované nebo zakládáné obcemi**
- **dobrovolné svazky obcí**
- **organizace zřizované nebo zakládáné dobrovolnými svazky obcí**

Aktivita sociální bydlení:

- **obce**

Specifický cíl 4.3: Zajištění rovného přístupu ke zdravotní péči pomocí rozvoje infrastruktury, včetně primární péče

Aktivity směřující k naplnění tohoto specifického cíle:

- Primární péče
 - vznik a modernizace urgentních příjmů.
- Integrovaná péče, integrace zdravotních a sociálních služeb
 - integrovaná onkologická, perinatologická a gerontologická péče ve všeobecných nemocnicích (přístrojové vybavení);
 - psychiatrická péče (výstavba, modernizace a rekonstrukce zařízení pro poskytování komunitní péče v rámci deinstitucionalizace a psychiatrických oddělení ve všeobecných a psychiatrických nemocnicích);
 - následná a dlouhodobá péče včetně péče paliativní a hospicové (infrastruktura, vybavení poskytovatelů domácí péče, vybudování kontaktních, poradenských a koordinačních míst, modernizace a rekonstrukce lůžkových oddělení poskytujících dlouhodobou péči, zázemí a materiální vybavení mobilních hospicových a paliativních týmů, modernizace lůžkových hospiců a paliativních jednotek ve všeobecných nemocnicích).
- Podpora ochrany veřejného zdraví
 - rozvoj kapacit zdravotních ústavů, krajských hygienických stanic a klinik infekčních onemocnění, včetně podpory rozvoje odběrových míst a laboratoří (infrastruktura a přístrojové vybavení).

Typy příjemců mj.

- obce
- organizace zřizované nebo zakládáné obcemi
- dobrovolné svazky obcí
- organizace zřizované nebo zakládáné dobrovolnými svazky obcí

Specifický cíl 4.4: Posílení role kultury a cestovního ruchu v hospodářském rozvoji, sociálním začleňování a v sociálních inovacích

Aktivity směřující k naplnění tohoto specifického cíle:

- Revitalizace a vybavení pro činnost památek přispívající k ochraně kulturního dědictví
 - revitalizace památek,
 - expozice,
 - depozitáře,
 - technické a technologické zázemí,
 - návštěvnická centra,
 - edukační centra,
 - restaurování, vybavení pro konzervaci a restaurování,

- evidence a dokumentace sbírkových fondů, včetně zařízení pro digitalizaci a aplikační software,
- ochrana a zabezpečení památek,
- parky u památek,
- parkoviště u památek.
- Revitalizace, odborná infrastruktura a vybavení pro činnost muzeí a knihoven
 - revitalizace muzeí a knihoven,
 - expozice,
 - depozitáře,
 - technické zázemí,
 - návštěvnická centra,
 - edukační centra,
 - restaurování sbírkových a knihovnických fondů, vybavení pro konzervaci a restaurování,
 - evidence a dokumentace sbírkových fondů, včetně zařízení pro digitalizaci a aplikační software,
 - ochrana sbírkových a knihovnických fondů,
 - technické vybavení knihoven.
- Veřejná infrastruktura udržitelného cestovního ruchu
 - budování a revitalizace doprovodné infrastruktury cestovního ruchu (např. odpočívadla, parkoviště, sociální zařízení) s preferencí integrovaných řešení;
 - budování páteřních, regionálních a lokálních turistických tras a revitalizace sítě značení;
 - naučné stezky;
 - propojená a otevřená řešení návštěvnického provozu a navigačních systémů měst a obcí;
 - rekonstrukce stávajících a budování nových turistických informačních center.

Typy příjemců mj.

Aktivita muzea:

- **obce a jimi zřizované a zakládané organizace**

Aktivita knihovny:

- **obce**
- **organizace zřizované nebo zakládané obcemi**

Aktivita veřejná infrastruktura udržitelného cestovního ruchu:

- **obce**
- **organizace zřizované nebo zakládané obcemi**
- **dobrovolné svazky obcí**

Specifický cíl 5.1: Podpora integrovaného, sociálního, hospodářského a environmentálního rozvoje a kulturního dědictví, cestovního ruchu a bezpečnosti mimo městská území

Aktivity směřující k naplnění tohoto specifického cíle:

Podporované aktivity musí splňovat cíle stanovené v příslušné strategii CLLD.

- Bezpečnost v dopravě
 - výstavba, modernizace a rekonstrukce komunikací pro pěší v trase nebo v křížení pozemní komunikace s vysokou intenzitou dopravy;
 - zvyšování bezpečnosti pěší a automobilové dopravy stavebními úpravami a instalací prvků zklidňujících dopravu v nehodových lokalitách;
 - rekonstrukce místních komunikací jako doplňková aktivita.
- Infrastruktura pro cyklistickou dopravu
 - výstavba, modernizace a rekonstrukce vyhrazených komunikací pro cyklisty sloužících k dopravě do zaměstnání, škol a za službami, nebo napojující se na stávající cyklostezky, včetně doprovodné infrastruktury;
 - realizace doprovodné cyklistické infrastruktury při vyhrazených komunikacích pro cyklisty s vysokou intenzitou dopravy.
- Revitalizace veřejných prostranství – staveb krajinářské architektury s budováním zelené infrastruktury měst a obcí, včetně modernizace technické infrastruktury v řešených veřejných prostranstvích
 - realizace zelené infrastruktury a souvisejících opatření nezbytných pro její rozvoj a pro zlepšení kvality veřejných prostranství (např. povrchy a podloží veřejných prostranství umožňující lepší zasakování srážkové vody, retenční a akumulární nádrže, prokořetovací buňky stromů, výsadba vegetace, průlehy, vodní prvky, vodní plochy, městský mobiliář, herní prvky, dětská a workoutová hřiště, veřejné osvětlení, veřejné toalety);
 - revitalizace nevyužívaných ploch, kde budou budována veřejná prostranství a zelená infrastruktura.
- Podpora jednotek sboru dobrovolných hasičů kategorie jednotek požární ochrany II, III a V
 - výstavba a rekonstrukce požárních zbrojnic, pořízení požární techniky, vybudování a revitalizace umělých zdrojů požární vody v obcích.
- Rekonstrukce infrastruktury mateřských škol a zařízení péče o děti typu dětské skupiny
 - navýšení kapacit v MŠ v území působnosti MAS;
 - zvyšování kvality podmínek v MŠ pro poskytování vzdělávání, včetně vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, s ohledem na zajištění hygienických požadavků v MŠ, kde jsou nedostatky identifikovány krajskou hygienickou stanicí;
 - vznik nových zařízení péče o děti typu dětské skupiny.
- Infrastruktura základních škol ve vazbě na odborné učebny a rekonstrukce učeben neúplných škol
 - podpora vybudování a vybavení odborných učeben ZŠ ve vazbě na přírodní vědy, polytechnické vzdělávání, cizí jazyky, práci s digitálními technologiemi;
 - budování vnitřní konektivity škol;

- vybudování zázemí pro školní poradenské pracoviště a pro práci s žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (např. klidové zóny, reedukační učebny);
- budování zázemí pro pedagogické i nepedagogické pracovníky škol vedoucí k vyšší kvalitě vzdělávání ve školách (např. kabinety);
- vytvoření vnitřního i venkovního zázemí pro komunitní aktivity při ZŠ vedoucí k sociální inkluzi (např. veřejně přístupné prostory pro sportovní aktivity, knihovny, společenské místnosti), které by po vyučování sloužilo jako centrum vzdělanosti a komunitních aktivit;
- rekonstrukce učeben neúplných škol;
- doprovodná infrastruktura zázemí školy jako doplňková aktivita.
- Infrastruktura pro sociální služby
 - infrastruktura sociálních služeb poskytovaných podle zákona o sociálních službách.
- Revitalizace kulturních památek
 - revitalizace kulturních památek, expozice, depozitáře, technické zázemí, návštěvnická centra, edukační centra, restaurování, vybavení pro konzervaci a restaurování, evidence a dokumentace sbírkových fondů, parky u památek, parkoviště u památek.
- Revitalizace a vybavení městských a obecních muzeí
 - revitalizace muzeí, expozice, depozitáře, technické zázemí, návštěvnická centra, edukační centra, restaurování, vybavení pro konzervaci a restaurování, evidence a dokumentace sbírkových fondů.
- Rekonstrukce a vybavení obecních profesionálních knihoven
 - rekonstrukce knihoven, návštěvnické a technické zázemí, zařízení pro digitalizaci a aplikační software, technické vybavení knihoven.
- Veřejná infrastruktura udržitelného cestovního ruchu
 - budování a revitalizace doprovodné infrastruktury cestovního ruchu (např. odpočívadla, parkoviště, sociální zařízení);
 - budování a revitalizace sítě značení páteřních, regionálních a lokálních turistických tras;

Typy příjemců

Příjemce v tomto specifickém cíli tvoří subjekty, které realizují projekty v rámci schválených strategií CLLD na území působnosti MAS. Typy příjemců jsou uvedeny v jednotlivých specifických cílech IROP.

Aktivity, kde jsou příjemci odlišní od příjemců ve specifických cílech s individuálními projekty:

- Podpora jednotek sboru dobrovolných hasičů kategorie jednotek požární ochrany II, III a V:
 - **obce, které zřizují jednotky požární ochrany kategorie II, III a V (§ 29 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů).**
- Rekonstrukce a vybavení obecních profesionálních knihoven:
 - **obce,**
 - **organizace zřizované nebo zakládáné obcemi.**

ZPŘÍSTUPNĚNÍ DOKUMENTU

Dokument bude zveřejněn na internetových stránkách Mikroregionu Kamenné Vrchy a zároveň bude k nahlédnutí, případně i k zapůjčení v listinné podobě v sídle Mikroregionu.

HODNOCENÍ PLNĚNÍ STRATEGIE

Plnění strategie bude kontrolováno průběžně, bude vyhodnoceno, do jaké míry byla plánovaná opatření skutečně realizována, či z jakých důvodů případně realizována být nemohla. Současně budou případně přehodnoceny jednotlivé záměry z hlediska možnosti a potřeby jejich realizace.

JEDNOTLIVÉ AKTIVITY

Konkrétní aktivity formulují přístup k naplnění strategické vize. Vize bude naplněna realizací konkrétních rozvojových aktivit.

Implementační část ke Strategii rozvoje Mikroregionu Kamenné Vrchy zahrnuje seznam projektových záměrů určených k realizaci v letech 2022–2031. Strategický dokument bude procházet průběžným vyhodnocováním a monitoringem ve vhodných časových intervalech. Všechna navrhovaná opatření nabývají celoregionálního významu. Specifikace jednotlivých opatření sestává z části „Východiska“, jež nastiňuje současnou situaci v Mikroregionu Kamenné Vrchy, případně základní rysy dané problematiky a na tuto část posléze navazuje kapitola „Popis aktivity“, která již předkládá bližší návrh řešení a ideální stav do budoucna.

Cíl 1. VYSOKÁ KVALITA ŽIVOTA	
Opatření 1.1 Podpora prevence ztráty bydlení	
Východiska	V obcích v rámci celého Mikroregionu lze sledovat až na výjimky poměrně vysoké podíly neobydlených domů. Zároveň je pro všechny obce společný relativně vysoký podíl osob, které se nacházejí v exekuci (zpravidla přes 10 %, někde i přes 20 %), a to zvláště ve srovnání s průměrem v rámci celé ČR. Lze se tak domnívat, že tyto dva fenomény spolu do jisté míry souvisí, byť v případě neobydlených domů jsou zde také vlivy historické. Každopádně exekuce způsobují také náklady pro obce, a to v podobě neplatičů např. nájemného, vodného, stočného či odpadů v obcích.
Popis aktivity	Nabízí se vytvoření projektu poraden v oblasti prevence ztráty bydlení. Tyto poradny by nabízely například dluhové poradenství, podporu při tvorbě rodinných rozpočtů a mapování pohledávek, zpracování a vyjednání splátkových kalendářů atd. Součástí projektu by mohla být také realizace doprovodných preventivních akcí (např. přednášky o finanční gramotnosti) i pro širší veřejnost v obcích, nejen již pro osoby v exekuci.

Cíl 1. VYSOKÁ KVALITA ŽIVOTA	
Opatření 1.2 Podpora dostupnosti bydlení	
Východiska	Celkově lze v rámci celého Mikroregionu pozorovat postupné, ale konstantní snižování počtu obyvatel, kteří v oblasti Kamenných Vrchů žijí. Z Mikroregionu odcházejí zejména lidé v mladším věku, a to kvůli špatné nabídce v oblasti pracovních příležitostí, nicméně svůj vliv má také dostupnost bydlení. Vzhledem k celorepublikovému vývoji cen navíc hrozí, že pro mladé lidi bude vlastní bydlení výhledově stále hůře dostupné, čemuž nebude přispívat ani nižší platové ohodnocení, které je pro pracovní pozice v rámci prakticky celého Karlovarského kraje typické.
Popis aktivity	Obce a města v rámci Mikroregionu se pokusí trend vylidňování a zejména odchodu mladých lidí postupně zpomalit či ideálně zastavit. Za tímto účelem budou obce a města investovat do přípravy území pro výstavbu rodinných domů (zasítování parcel apod.). Další variantou, jak lze zlepšit dostupnost bydlení, je pak výstavba obecních/městských bytů, které by následně byly pronajímány např. mladým rodinám, samoživitelkám, příp. seniorům. Případně je také možné oslovit majitele neobydlených domů na území obce/města, zda by neměli zájem o prodej nemovitosti s tím, že by v tomto případě mohlo dojít k rekonstrukci těchto domů opět za účelem vybudování městských/obecních bytů.

Cíl 1. VYSOKÁ KVALITA ŽIVOTA	
Opatření 1.3 Zajištění zdravotní péče	
Východiska	V obcích Křižovatka, Milhostov, Nebanice, Nový Kostel, Odrava, Třebeň a Velký Luh není k dispozici žádný poskytovatel zdravotních služeb, tedy žádný lékař ani výdejna léčiv. Zdravotní služby jsou k dispozici pouze ve třech městech Mikroregionu, nicméně ani zde není jejich počet nijak vysoký. V Lubech se nachází pouze 1 společná praktická lékařka pro dospělé i děti a dorost, k tomu se zde nachází také výjezdová základna Zdravotnické záchranné služby Karlovarského kraje. V Plesné jsou k dispozici dvě ordinace praktických lékařů pro dospělé. Nejlepší dostupnost zdravotnictví je pak ve Skalné, kde se nachází 1 praktické lékař pro dospělé, 1 praktický lékař pro děti a dorost, 1 zubní lékař, a také oční optika. Jak plyne z výše uvedeného, v celém Mikroregionu se nenachází žádná lékárna ani výdejna léčiv, poslední lékárna, které zde fungovala, byla ve Skalné k 1. 1. 2022 uzavřena. Do budoucna navíc nelze vyloučit ani uzavření i dalších ordinací lékařů, především z důvodu odchodu starších doktorů do penze a absenci jejich nástupců.
Popis aktivity	V rámci této aktivity budou jednotlivé obce Mikroregionu Kamenné Vrchy spolupracovat na udržení základních zdravotních služeb v území, aby jejich občané nemuseli dojíždět za primární zdravotní péčí do vzdálených měst. Zároveň, dle zákona, je doba dojezdu pacienta k praktickému lékaři/zubaři/lékárně/gynekologovi stanovena na 35 minut. Zástupci obcí Mikroregionu proto vytvoří možnosti pro rozšíření sítě ordinací lékařů a stomatologů formou ekonomických pobídek či benefitů. Pobídky mohou být realizovány například poskytnutím bezplatných prostor a hrazením servisu vybavení a přístrojů, finanční dotací (doplácení k platu), nabídkou obecního bytu apod. Zároveň obce Mikroregionu budou i nadále finančně přispívat na zajištění sociální a zdravotní péče pro seniory.

Cíl 1. VYSOKÁ KVALITA ŽIVOTA	
Opatření 1.4 Zajištění sociální péče (zejména pro seniory)	
Východiska	Oblast Mikroregionu Kamenné Vrchy svým populačním vývojem koresponduje s celorepublikovým trendem stárnutí populace. V příhraničním periferním regionu je tento jev navíc umocněn vylidňováním a odchodem především mladšího obyvatelstva, s čímž úzce souvisí dlouhodobé záporné hodnoty přirozeného (ve většině obcí) a migračního (v části obcí) přírůstku. Domovy důchodců jsou v Mikroregionu a okolí v současnosti naplněny, v souvislosti s demografickým vývojem bude nevyhnutelné do budoucna uvažovat o rozšíření kapacit či posílení terénních pečovatelských služeb.
Popis aktivity	V Mikroregionu Kamenné Vrchy dochází v posledních letech ke zvyšování podílu postproduktivní složky obyvatelstva. Pro zachování přinejmenším současné dostupnosti zdravotní a sociální péče bude potřeba v souvislosti se stárnutím populace počet míst v domovech pro seniory v Mikroregionu či okolí v následujících 10 letech zvýšit. U starší části populace je také obvyklým jevem pohybová deprivace, či absence sociálních kontaktů s okolím. Často chybí venkovní prostory pro sportovní aktivity dospělých a seniorů, jako ideální řešení se jeví organizace aktivit pro širokou veřejnost se zaměřením na specifické nároky na pohyb právě postproduktivní části obyvatel např. turistické výlety, procházky, kurzy plavání. Je prokázáno, že prostřednictvím těchto aktivit se také výrazným způsobem posiluje sociální začleňování seniorů do společnosti (udržování sociálních vazeb) a pocit smysluplnosti tráveného času. Doprovodným programem zmíněných aktivit by mohla být i různá tematická setkání, jež by sloužila jako prevence osamocení seniorů a zprostředkovávala by mezigenerační spojení.

Cíl 1. VYSOKÁ KVALITA ŽIVOTA	
Opatření 1.5 Udržení základní vybavenosti	
Východiska	Kontinuální pokles počtu obyvatel v Mikroregionu, zapříčiněný zápornými hodnotami přirozeného a migračního přírůstku, úzce souvisí s problematikou udržení základní vybavenosti a služeb v území. Trend zanikání malých obchodů a drobného podnikání postihuje celorepublikově všechny periferní oblasti. Malé prodejny potravin, hospody, pošty či školská zařízení mizí ve stále větším počtu z vesnic z důvodu nízké návštěvnosti a slabých tržeb. Tato místa ovšem neslouží jen svým primárním účelům, ale nabývají významu i určitých komunitních center, kde se lidé setkávají a komunikují, proto by místní samosprávy měly vynaložit úsilí pro jejich zachování. Současně v oblasti sociálních a zdravotních služeb a plánování rozvoje Mikroregionu představuje největší problém nedostatečná zdravotní péče a její dostupnost z důvodu nedostatku lékařů, a také nedostatečné kapacity v domovech pro seniory.
Popis aktivity	V rámci této aktivity bude ze strany Mikroregionu Kamenné Vrchy podporována dostatečná infrastruktura a vybavenost jednotlivých sídel zajišťující kvalitní život obyvatel a vytvářející možnosti pro hospodářský rozvoj venkova. Mikroregion bude také spolupracovat na zachování stávající maloobchodní sítě, dopravní obslužnosti, lékařské i sociální péče a pošt. Obce Mikroregionu mohou podporovat podnikání v regionu formou poskytnutí prostor v majetku obce za zvýhodněných podmínek (např. zvýhodněné pronájmy), vymezení vhodných ploch v rámci územního plánu, budování technické infrastruktury usnadňující využití dostupných ploch a objektů k podnikatelské činnosti, propagace podnikatelů na informačních kanálech Mikroregionu apod. Dostatečná vybavenost v kontextu občanské, technické i dopravní je jednou ze základních podmínek kvalitního života ve venkovských oblastech.

Cíl 2. STABILIZACE A ROZVOJ LIDSKÉHO POTENCIÁLU	
Opatření 2.1 Podpora přeshraniční spolupráce	
Východiska	Mikroregion Kamenné Vrchy leží v blízkosti státních hranic s Německem. Přeshraniční spolupráce se Svobodným státem Sasko má v regionu svou dlouholetou tradici. V průběhu roku 2012 byla vytvořena cykloturistická mapu česko-německého pohraničí jako informační nástroj pro rozvoj cestovního ruchu. Cykloturistická mapa zahrnuje území Svazku obcí Kamenné Vrchy a sousední území Svobodného státu Sasko. Projektovým partnerem bylo město Markneukirchen. V roce 2016 realizoval projektový manažer Mgr. Richard Štěpánovský česko-bavorský projekt "Společné Smrčiny". Nositelem projektu byl Institut pro trvale udržitelný rozvoj, z. s. a bavorským partnerem byl Förderverein Fichtelgebirge e. V. Cílem projektu bylo prohloubení institucionální spolupráce a větší integrace Smrčin. Spolupráce probíhala i v roce 2017 a díky existujícím osobním vazbám došlo v roce 2018 ke spolupráci i se Svazkem obcí Kamenné vrchy. Mezi oběma subjekty tak dochází ke vzájemnému sdílení zkušeností a informací. V roce 2019 byla obec Nebanice úspěšná a získala dotaci na realizaci projektu „Přes kopec“. V době adventu byla realizována poznávací cesta do bavorského příhraničí (Goldkronach, muzeum parních lokomotiv, Bayreuth...) a byla podpořena i akce rozsvícení Vánočního stromu v Nebanicích. Díky tomuto projektu poznávají Bavoři i Češi jak zajímavá místa a jak zajímaví lidé se nachází nedaleko „přes kopec“. Přeshraniční spolupráce tak již probíhá a nabízí se její rozšíření o další aktivity.
Popis aktivity	Strategickým cílem aktivity je navázání na tradici úzkých kontaktů a vybudovaných vztahů na obou stranách hranice, zejména pak mládeže a volených reprezentantů místních samospráv. Další společně organizované meziregionální projekty by měly přinést vyvážený rozvoj oblasti, společnou propagaci regionu a efektivitu plánovaných aktivit. Výrazným benefitem česko-německé (saské) spolupráce je výměna zkušeností a dobré praxe na úrovni samosprávy a současně minimalizace negativních předsudků. Dílčími záměry projektu jsou výměna zkušeností s řízením obcí v obou územích, prohloubení osobních vztahů občanů (zvláště dětí a lokálních politiků), zlepšení povědomí o místních řemeslných tradicích, historii a zkvalitnění propagace aktivit cestovního ruchu za účelem zvýšení návštěvnosti regionu. Podpora ze strany programu spolupráce Česká republika – Sasko na období 2021-2027 bude zaměřena na prioritní osy: • Inovace a konkurenceschopnost, • Změny klimatu a udržitelnost, • Vzdělávání, celoživotní vzdělávání, kultura a cestovní ruch • Spolupráce a posílení vzájemné důvěry

Cíl 2. STABILIZACE A ROZVOJ LIDSKÉHO POTENCIÁLU	
Opatření 2.2 Navázání spolupráce mezi školami	
Východiska	Mikroregion Kamenné Vrchy je územím, kde se školy potýkají s obdobnými problémem nedostatku žáků jako v jiných periferních oblastech České republiky. Mateřské školy fungují ve všech třech městech a také ve třech obcích Mikroregionu. Celková kapacita těchto mateřských škol je 310 dětí. Mezi největší patří školky v Plesné (84), Skalné (81) a Lubech (75), které doplňují školky v obcích Nový Kostel (25), Milhostov (24) a Třebeň (21). Zcela či prakticky plně naplněné byly v posledních cca 6 letech mateřské školy v Novém Kostele a v Třebeni, naopak v ostatních školkách byla vždy z hlediska kapacity větší či menší rezerva. Zřizovateli jsou obecní či městské úřady, stejně jako v případě škol základních. Úplné devítileté základní školy nalezneme v Mikroregionu tři, logicky ve všech třech městech, tedy ve Skalné, Plesné a Lubech. Do těchto škol (a také škol v Chebu či Františkových Lázních) míří žáci z menších obcí buď hned na první stupeň, nebo následně na stupeň druhý. V Milhostově a Novém Kostele totiž fungují také základní školy, ale se vzděláváním pouze pro 1. stupeň, v Milhostově je navíc počet žáků v posledních letech velmi nízký. Dětem a dospívající mládeži jsou jako jedna z alternativ trávení jejich volného času k dispozici Dům dětí a mládeže v Lubech, a také Základní umělecká škola Luby.
Popis aktivity	Situace podstavu žáků v některých školských zařízeních (zejména ZŠ v Milhostově) je již stálým problémem. Úplné devítileté základní školy částečně přejímají žáky z menších obcí, kde dochází k odlivu dětí a problému udržitelnosti chodu místních vzdělávacích institucí. V rámci této aktivity bude zahájena spolupráce vedení škol, jejich zřizovatelů a dalších aktérů ve vzdělávání, včetně naplňování cesty k rozvoji zdejšího školství. Aktivními účastníky těchto jednání budou všechny školy v území (MŠ, ZŠ a ZuŠ), které vzdělávají děti a žáky do 15 let. Prioritním tématem by se tak stala spolupráce na poli alokace dětí a žáků (podpora vzdělávání dětí v místě jejich trvalého bydliště) a také diskuse nad řešením dalších souvisejících otázek, např. i spolupráce při výuce. To vše za účelem zachování současného spektra nabídky vzdělávacích institucí. Pravidelná setkání zástupců vedení škol a jejich zřizovatelů by mohla být do budoucna doplněna o aktéry z partnerských regionů (Německo) v případě řešení společných projektů na poli přeshraniční spolupráce v oblasti vzdělávání.

Cíl 2. STABILIZACE A ROZVOJ LIDSKÉHO POTENCIÁLU	
Opatření 2.3 Modernizace odborných učeben	
Východiska	V současné chvíli se ve školských zařízeních v Mikroregionu Kamenné Vrchy odborné učebny nachází často v zastaralém nebo nevyhovujícím stavu, či absentují zcela úplně. Proto by bylo do budoucna vhodné navázat na tradici odborných učňovských oborů a připravit mladé žáky již na základních školách v moderních a specializovaných učebnách k jejich budoucímu povolání. Zájem o řemesla stále upadá a zkušených a dobrých řemeslníků je na trhu nedostatek.
Popis aktivity	Cílem opatření je modernizovat odborné učebny a učebny odborného výcviku, a tím přispět ke zkvalitnění výuky žáků na ZŠ, nejen v technických oborech vzdělání, podpořit vzdělávání k podnikavosti a rozvoji klíčových kompetencí v oblastech technických a řemeslných oborů, přírodních a humanitních věd a vytvořit podmínky pro přípravu mladých aktivních absolventů už na základní úrovni vzdělávání. Realizace projektu rekonstrukce a obnovy učeben proběhne prostřednictvím investic do moderního vybavení odborných učeben, vybudování učeben v přírodě, zlepšení kvality formálního vzdělávání s důrazem na rozvoj klíčových kompetencí a tím zvýšit reálnou budoucí uplatnitelnost žáků na trhu práce. Dílním záměrem aktivity je také přispět k rovnému přístupu ke vzdělávání, především s ohledem na děti ze sociálně slabších rodin a děti se speciálními potřebami, kdy vzdělávací zařízení bude uzpůsobeno pro inkluzi osob, a tím budou vytvořeny předpoklady pro jejich zapojení do vzdělávacího procesu a rozvoj jejich klíčových schopností.

Cíl 2. STABILIZACE A ROZVOJ LIDSKÉHO POTENCIÁLU	
Opatření 2.4 Podpora spolkové činnosti	
Východiska	Na území Mikroregionu Kamenné Vrchy panuje celkově relativně čilý spolkový ruch, byť se situace napříč obcemi mírně liší. Obce si však obecně zachovávají svou lidovou tvorbu, historii a zvyklosti. Nalezneme zde řadu zájmových sdružení, která se mimo jiné starají o zdejší kulturní a společenský život, stejně jako o organizaci různých sportovních akcí či turnajů. Jedná se o tradiční, na venkově často se vyskytující organizace, např. sbor dobrovolných hasičů, myslivecké sdružení, tělovýchovnou jednotu (činnost více oddílů) příp. jinak pojmenovaný sportovní oddíl atd., jejichž působení je většinou vázáno na jednu obec, maximálně je určena i pro obyvatele několika dalších obcí v okolí. Mikroregion by měl i nadále podporovat spolkovou činnost a snažit se řešit překážky, jež by bránily aktivnímu fungování spolků, což může být například zastaralé či nedostatečné zázemí pro jejich činnost.
Popis aktivity	Cílem opatření je podpora spolupráce místních i regionálních sdružení a spolků při organizaci sportovních a kulturních akcí. Mikroregion Kamenné Vrchy bude nadále aktivně podporovat rozvoj místní kultury a zájmové spolkové činnosti a klást význam na příležitosti pro všechny osoby různých věkových kategorií ve sportovních a rekreačních aktivitách na území Mikroregionu s cílem vytvořit kvalitní a finančně dostupné možnosti sportovního vyžití a odpočinku pro všechny věkové kategorie. Záměrem je tedy především zlepšit celkové podmínky pro kulturní, společenské a sportovní vyžití, podobně jako občanské aktivity místních obyvatel, s důrazem na pestrou nabídku pro aktivní trávení volného času, seniorů, dětí a mládeže, stejně jako na potřeby specifických skupin obyvatel (žen na mateřské, handicapovaných osob atd.). Současně se zástupci Mikroregionu zaměří na zlepšení komunikace a spolupráce při pořádání společných kulturních a sportovních akcí, navíc se budou soustředit i na jejich kvalitnější propagaci na webových stránkách Mikroregionu a jiných informačních kanálech.

Cíl 2. STABILIZACE A ROZVOJ LIDSKÉHO POTENCIÁLU	
Opatření 2.5 Podpora zaměstnanosti	
Východiska	Z dlouhodobého hlediska se Chebsko neřadí mezi regiony s nejvyšší nezaměstnaností v celé České republice, nicméně situace v oblasti zaměstnanosti zde také není úplně ideální, což souvisí s jedním z hlavních negativních jevů v Mikroregionu - odchodem lidí v produktivním věku. Tento odliv především mladých osob z území je zapříčiněn z určité části mírou nezaměstnanosti a nezpůsobilostí místních ekonomických subjektů vytvářet dostatečný počet pracovních příležitostí, ale zejména absencí nabídkou kvalifikované práce pro vysokoškolsky vzdělané obyvatelstvo. Zaměstnanost se zvláště v posledních letech celkově zlepšila, což může být do určité míry spojeno také se zlepšením dopravní dostupnosti (dálnice D6) ovšem nutno také dodat, že zaměstnanost je v regionu částečně ovlivněna sezónními pracemi. Aktuálně je v regionu nejvíce volných pracovních míst v Odravě poté, co zde byl otevřen skladový areál firmy DHL.
Popis aktivity	Primárním cílem opatření je podpora zaměstnanosti a adaptability lokální pracovní síly. Mikroregion Kamenné Vrchy bude vyvíjet aktivní snahy o zlepšení přístupu k zaměstnání místních obyvatel. Dané podpory může být dosaženo různými způsoby, např. vytvořením pobídek pro příchod investorů do Mikroregionu, kultivací podmínek na trhu práce, diverzifikací hospodářské činnosti zajišťující zaměstnanost, podporou drobného podnikání, vytvářením pracovních míst samotnými obcemi apod. Vybraným osobám, především ze skupiny znevýhodněných a ohrožených obyvatel, také bude poskytnuta individuální, specializovaná a komplexní podpora při hledání zaměstnání. Celkově se Mikroregion bude snažit dosáhnout především snižování nezaměstnanosti systematickým zvyšováním nabídky pracovních míst, zejména pozic vyžadujících vyšší kvalifikaci (uplatnění vzdělanějšího spektra obyvatel), ale i míst pro občany z rizikových skupin (osoby starší, sociálně vyloučené atd.) na trhu práce. Do budoucna by bylo vhodné mimo jiné rozvinout spolupráci představitelů Mikroregionu a lokálních aktérů podnikání v otázce řešení problémů nezaměstnanosti v území.

Cíl 3. OBNOVA A ROZVOJ VENKOVSKÉHO PROSTŘEDÍ	
Opatření 3.1 Spolupráce na společných projektech	
Východiska	Od roku 2003, kdy Mikroregion Kamenné Vrchy formálně vznikl, byla v rámci tohoto uskupení realizována řada projektů různě tematicky zaměřených. V roce 2021 například Mikroregion realizoval v rámci rozvoje odpadového hospodářství projekt „Pořízení kompostérů pro Svazek obcí Kamenné Vrchy“, který byl dotován z Operačního programu Životní prostředí ve výši 85 % z celkové částky. V rámci projektu byl pořízen štěpkovač, 198 ks kompostérů o objemu 1050 litrů a 14 ks kontejnerů na textilní materiál o objemu 2,5m³. Realizací projektu by mělo dojít o snížení produkce odpadů o cca 122 tun za rok. Aktuálně Mikroregion pracuje na projektu Posílení strategického řízení v obcích Dobrovolného svazku obcí Kamenné Vrchy. Předmětem projektu je vytvoření strategických dokumentů, které budou definovat dlouhodobé dílčí cíle členů svazku obcí Kamenné Vrchy dle jejich potřeb a preferencí či budou napomáhat k účelnému a efektivnímu naplnění cílů v oblasti správy majetku a ve vybraných oblastech veřejných služeb. Součástí projektu je mj. i zpracování tohoto dokumentu.
Popis aktivity	Formální a funkční uskupení obcí jako je Mikroregion Kamenné Vrchy umožňuje pomocí společné strategie snadněji prosazovat regionální cíle rozvoje. Zároveň v rámci kolektivní realizace projektů mohou všichni zúčastnění čerpat výhody úspor z rozsahu (snižování nákladů zvyšováním objemu). Do budoucna by bylo vhodné navázat na úspěšně realizované projekty v oblasti udržitelného rozvoje odpadového hospodářství a docílit tak optimalizace nákladů na odpadové hospodářství členských obcí. V současné době se prioritizuje zejména oblast prevence vzniku odpadu a minimalizace vzniku odpadu, s čímž souvisí parlamentem ustanovený zákaz jednorázových plastů od roku 2021. Z tohoto důvodu se jako ideální projekt pro Mikroregion jeví „Stop jednorázovým plastům“, jenž se věnuje předcházení vzniku plastového, papírového odpadu (jednorázového nádobí a jednorázových obalů) formou pořízení opakovatelně použitelného nádobí a obalů. Nyní se zdá jako efektivní řešení také zavádění tzv. motivačního a evidenčního systému pro odpadové hospodářství – moderní řešení, které umožňuje evidenci adresného třídění a následného snížení ročního poplatku za svoz odpadu dle úrovně třídění zapojené domácnosti.

Cíl 3. OBNOVA A ROZVOJ VENKOVSKÉHO PROSTŘEDÍ	
Opatření 3.2 Rozvoj technické a dopravní infrastruktury	
Východiska	Společným problémem prakticky všech obcí v rámci Mikroregionu je stav dopravní infrastruktury. Občané si stěžují zejména na kvalitu komunikací, případně absenci či špatný stav chodníků. Některé obce by také chtěly zvýšit dopravní bezpečnost (měřiče rychlosti, dopravní značení apod.). Prakticky všechny obce a města budou muset také řešit otázku likvidace odpadních vod, a to zejména v místních částech, kde se aktuálně využívají starší jímky či žumpy. V části obcí pak občané také identifikovali jako slabší stránku kvalitu připojení k internetu, které buď není kvalitní (pomalá rychlost), případně zcela absentuje.
Popis aktivity	V rámci oblasti dopravní infrastruktury se obce a města budou snažit o udržování dobré kvality místních komunikací, které jsou v jejich majetku a správě, případně o zvýšení bezpečnosti chodců (rekonstrukce stávajících chodníků, příp. výstavba nových, ideálně bezbariérových chodníků) i dopravy jako takové (instalace měřičů rychlosti apod.). Společně pak mohou zástupci obcí (ale např. i Mikroregion jako celek) apelovat a jednat se zástupci Karlovarského kraje o rekonstrukci silnic II. a III. třídy, které Mikroregionem prochází, a které jsou často ve špatném stavu. V oblasti technické infrastruktury se bude řada obcí zaměřovat na řešení likvidace odpadních vod v místních částech, nabízí se například projekt domovních čističek odpadních vod, příp. realizace klasické kanalizace. V rámci zlepšení dostupnosti internetu a zejména kvalitního připojení pak obce budou realizovat či poskytnou součinnost při realizaci optických sítí.

Cíl 3. OBNOVA A ROZVOJ VENKOVSKÉHO PROSTŘEDÍ	
Opatření 3.3 Rozvoj cyklodopravy	
Východiska	Cyklodoprava je plnohodnotnou formou dopravy, má pozitivní vliv na dopravní situaci a obsluhu území. Zároveň snižuje dopady na životní prostředí a zvyšuje zdraví a kvalitu života obyvatel. Také z hlediska cestovního ruchu region Kamenné Vrchy disponuje skvělými předpoklady pro rozvoj cykloturistiky. Oblast nabízí hezkou krajinu s členitým reliéfem, dostatek přírodních krás i kulturně historických památek. V Mikroregionu je několik naučných stezek a cyklotras, které návštěvníky provádějí po krásách Kamenných Vrchů. Na území se však vyskytuje minimum cyklostezek, nicméně část obcí má jejich výstavbu v plánu již na nejbližší období. Stejně jako v jiných oblastech však platí, že by bylo dobré tuto problematiku řešit koncepčně a společně. Výrazným problémem v případě výstavby cyklostezek také bývají majetkoprávní vztahy.
Popis aktivity	Cyklistika zaznamenává v posledním období bouřlivý rozvoj. Právě koncepční přístup řešení by stanovil předpoklady, cíle a prostředky nutné k úspěšnému rozvoji cyklodopravy na území Mikroregionu. Cílem aktivity by mělo být vybudování ucelené sítě cyklostezek propojující ideálně všechny (či aspoň většinu) obcí regionu. Cyklostezky také představují dobrý potenciál k rozvoji cestovního ruchu. Podél průběhu realizovaných cyklotras a cyklostezek by mohlo být současně vybudováno související vybavení a služby, které zpříjemní nebo dokonce umožní jejich využívání. Jako doprovodný prvek cyklodopravy se nabízí zřízení například veřejně přístupné stanice 1. cyklopomoci, která poskytne místním obyvatelům a příchozím návštěvníkům možnost základní opravy a údržby jízdních kol. Dalším populárním doplňkem je určitě dobíjecí stanice na elektrokola, což bude mít pozitivní dopad na atraktivitu Mikroregionu pro tento typ cyklodopravy. Užitečné by také bylo vytipování několika veřejně přístupných lokalit, kde by se umístily infotabule se zajímavou tematikou svázanou s územím.

Cíl 3. OBNOVA A ROZVOJ VENKOVSKÉHO PROSTŘEDÍ	
Opatření 3.4 Rozvoj sportovní a volnočasové infrastruktury	
Východiska	Mikroregion Kamenné Vrchy se kontinuálně snaží o zlepšování stavu i kvantity infrastruktury pro sportovní a volnočasové aktivity. Jako příležitost do budoucna je vnímána především podpora volnočasových aktivit všech generací a související rozšíření vhodných prostor pro tyto aktivity, podpora organizací působících v oblasti sportu, kultury a práce s mládeží. Ve většině obcí Mikroregionu se nachází alespoň základní sportovní infrastruktura, klasické venkovní hřiště a při nejmenším jedno dětské hřiště fungující buďto samostatně nebo jako součást mateřské školy. V části obcí nalezneme i různorodější typy sportovního zařízení např. tenisové kurty, ovál s umělým povrchem atd. Nicméně sportovní infrastruktura a případná zázemí sportovišť se nyní nachází v různém stavu a u několika z nich bude do budoucna nutná rekonstrukce. Také rozšíření možností volnočasového využití ve venkovních prostorách je aktuálním tématem pro oblast Kamenných Vrchů.
Popis aktivity	Toto opatření je zaměřeno na výstavbu, rekonstrukci, modernizaci, rozšiřování a obnovu objektů, zařízení a areálů určených k volnočasovým aktivitám za účelem přispět k rozšíření nabídky společenského a sportovního využití místních obyvatel i návštěvníků Mikroregionu, a to jak v letním, tak i během zimního období. Ovšem nemusí se jednat pouze o zásahy do samotných sportovišť, nicméně je potřeba se zaměřit také na vybudování, či rekonstrukci zázemí sociálního zařízení (např. šatny, sprchy, toalety), střídačky, nářaďovny apod. Podporováno bude také celoroční využívání existujících zařízení a areálů veřejných subjektů, a to včetně jejich zpřístupnění pro širokou veřejnost, popř. pro návštěvníky a turisty. Dále budou podporovány tradiční kulturní, společenské a sportovní aktivity pro trávení volného času, stejně tak jako zcela nové aktivity. Zvláštní zřetel bude kladen na podporu volnočasových aktivit dětí, mládeže a seniorů. Upřednostňovány budou akce, které budou mít regionální dopad a budou přispívat k dobrému jménu Mikroregionu, a akce, na kterých se bude podílet více subjektů (místních spolků, organizací, veřejných a soukromých subjektů atd.) či různých zájmových skupin, včetně těch z partnerských měst.

Cíl 3. OBNOVA A ROZVOJ VENKOVSKÉHO PROSTŘEDÍ	
Opatření 3.5 Aktivita pro zadržování vody v krajině	
Východiska	Sucho v české krajině se poslední léta opakovaně stává hlavním tématem k řešení, klimatická změna spolu s několikaletým obdobím s podprůměrnými srážkami způsobila, že sucho v krajině je kritické. Má dopad na průtok řek, zemědělskou půdu i lesy. Cílem preventivní ochrany Mikroregionu před povodněmi a měsíci extrémního sucha by mělo být najít prostory ve strukturách krajiny, kde je možné díky relativně malým a jednoduchým stavebním úpravám „uskladňovat“ vodu, která při současném stavu krajiny způsobuje či může způsobovat povodňové škody. Nabízí se také vytvoření koncepčního dokumentu, který by se problematikou protipovodňové prevence a prevence proti suchu na území Mikroregionu zabíral.
Popis aktivity	Otázka zvyšování retenční schopnosti krajiny, zadržení vody v krajině je v současné době velmi aktuální. Za účelem zachování ekologické funkčnosti a podpory samoregulačních funkcí krajiny je nutné zvyšovat její retenční a akumulační schopnosti. S tím souvisí také téma zabezpečení ochrany území proti povodním a erozi, která hrozí ve zvýšeném riziku zvláště v oblastech postižených kůrovcovou kalamitou. Další přidanou hodnotou opatření zadržování vody v krajině je zpomalení jejího odtoku a podpora celkové revitalizace přírodního prostředí. Jednotlivé aktivity, opatření a návrhy v oblasti zadržování vody v krajině by mohly být blíže rozpracovány v samostatné studii, jež se blíže zaměří na jednotlivé možnosti a příležitosti. Zároveň by byl tímto způsobem zaručen koncepční a regionálně ucelený přístup k dané problematice ze strany Mikroregionu. Při tvorbě tohoto záměru by měl být kladen důraz na celkové zlepšení vodohospodářské infrastruktury ve všech obcích Mikroregionu.

Cíl 3. OBNOVA A ROZVOJ VENKOVSKÉHO PROSTŘEDÍ	
Opatření 3.6 Aktivity pro zvýšení energetické soběstačnosti	
Východiska	Všechny obce v rámci Mikroregionu Kamenné Vrchy jsou vlastníky různých druhů budov (obecní/městské úřady, obecní/městské bytové domy či byty, kulturní domy, sportovní areály i se zázemím, základní či mateřské školy a mnohé další). Řada těchto budov bude potřebovat výhledově různé druhy rekonstrukcí. V rámci nich by se bylo dobré zaměřit také na snížení energetické náročnosti budov, případně zmodernizovat budovy tak, aby byly daleko více energeticky soběstačné. Ceny energií (elektrina, plyn) v posledních měsících výrazně stoupají a drtivá většina odborníků na oblast energií se domnívá, že ceny v nejbližší době klesat nebudou, spíše naopak, a to i v souvislosti s bezpečnostní situací v Evropě.
Popis aktivity	Cílem opatření tak jsou aktivity pro zvýšení energetické soběstačnosti v obcích Mikroregionu Kamenné Vrchy. Nabízí se tak například zateplování budov ve vlastnictví obce či města, které by snížilo energetickou spotřebu daných budov. Také by bylo vhodné realizovat změnu systému vytápění (zvláště odstranění případných starých kotlů na tuhá paliva), přičemž vzhledem k vývoji situace z hlediska dodávek plynu se jeví jako výhledově nejlepší či nejjistější řešení instalace tepelných čerpadel. Vysoce lze doporučit také instalaci fotovoltaických panelů s bateriemi na skladování energie na vybrané budovy ve vlastnictví obcí/měst, které by výrazně přispěly k energetické soběstačnosti těchto budov, a to zejména v období od jara do podzimu. Na všechny tyto aktivity budou k dispozici dotační zdroje jak z evropských fondů, tak také národních programů.

Strategie rozvoje Svazku obcí Kamenné vrchy byla schválena na zasedání Valné hromady Spolku obcí Kamenné vrchy dne 23.6.2022 usnesením č. 4.